KATKI

Devrimci Sosyal Demokrat

Darbeye Karşı Genel İşgal !

- AÇIKLAMA
- SERGİLEME
- İHBARLARI RED
  MAK KARTİZM'İ İNKÂR

Yıl 6–sayı 26–Agustos 1976–5 lira

AÇIKLAMA

Bugün Türkiye'de yığın atılımları doğrultusunda formüle edilmiş bir fikir, yığınlarca benimsenip maddi güç haline gelmektedir.

Son 8 - 9 yıl boyunca süren işyerlerindeki işgal - boykot hareketleri, Katkı'nın 6 yıldır, formüle ederek önerdiği şekilde müesseseleşmektedir.

Bugün artık legal basında bile şöyle haberlere raslıyabiliyoruz:

Gıda - İş Sendikası'nın «Sendika »adlı aylık dergisinin Nisan 1976 tarihli 75. sayısında - 5. sayfadaki haberler sütununda - şu ifadeleri okuyoruz:

«**Ünilever İşyeri Konseyi, Yetkilileri Uyardı.** Ünilever - Vita Fabrikası (Bakırköy) işyerinde, işveren vekillerinin, son zamanlarda işçi arkadaşların aleyhinde bir tutuma girmesi işçiler arasında huzursuzluklara neden olduğundan, İşyeri İşçi Konseyi üyeleri toplanarak atama, terfi ve eğitimlerle ilgili haksız uygulamaları ve keyfi davranışların sona erdirilmesi hususunda işveren vekillerinin uyarılmasına karar vermiş; durumu şirket vekillerine bir bildiri ile iletmiştir.»

23 Mayıs 1976 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nin 7. sayfasında şu haberi görüyoruz:

«...TRT'de çalışan kitlelerin örgütleri olan TMMOB İşyeri Temsilciliği, TÜTED İşyeri Komitesi, TÜM-DER İşyeri Komitesi ve Yeni Haber-İŞ İşyeri Komitesi, ortak hareket için bir TRT İşyeri Konseyi kurulmasını karar altına almıştır.»

* * *

Katkı, ayrıca bu demokratik açılımı durdurmaya yönelik bir «darbe» teşebbüsüne karşı, «caydırıcı» veya «angaje edici» bir yığın müeyyidesini (yaptırımını) işaret etmiş ve bunu sloganlaştırmıştır.

Buşekilde emperyalizmin, vazgeçemiyeceğini açıkça beyan etmiş bulunduğu (*) «darbe» silahına (aracına) karşı tesirli bir «anti-darbe» silahı ortaya konulmuştur...

(*) Bkz. Katkı, sayı: 22, s.3.

«Darbeye Karşı Genel İşgal» sloganı, emperyalizmin açıkça tespit edilen başlıca saldırı yönü ve yöntemine karşı yığınlara somut hedef gösterilerek yapılan somut bir ayaklanma çağrısıdır...

* * *

Dışişleri Bakanı Çağlayangil'in deyimi ile «solun içine yerleştirilmiş adam»ların milyonluk bütçelerle örgütledikleri sol tekkeler, güneş gibi olan bu gerçekleri balçıkla sıvayamıyacaklardır.

Dolayısiyle savunduğumuz bu gerçeklerin gözkamaştıran ışığı karşısında «suçüstü» olacak ajan sürüleri, çareyi - ancak - biribirlerini ihbar etmekte bulacaklardır. Çünkü genel olarak geçerli bir kuraldır ki, objektif gerçek ortaya çıktıkça ajanlar —sıkışıp— biribirlerini ihbar etmeye başlarlar; ve biribirlerine yönelttikleri ithamlarda haksız da değillerdir.

Bu «ajan-kıran» kampanyası ise devrimci akımın (kadroların) arınması ve kalite kazanması demek olur.

Ve de öyle olmaktadır...

* * *

Legal parti sorununa gelince :

Bizim bu konu hakkında «mustar»ca, kariyeristçe bir ısrarımız yoktur. Değil III. Enternasyonal'in bağlayıcı kararlarından kalma «Komünist Partisi» adlı bir parti için tutturmak, tarihen daha geri aşamaların taktikleri için kurulacak bir sosyalist partinin bile, gerekli şartlar oluşmadıkça ortaya çıkmamasından yanayız.

Ama bu demek değildir ki; çarpık görüşlerle, sapık fikirlerle parti kurup ortalığı bulandırmak isteyenlere karşı mücadele etmeyeceğiz...

Biz açıklık için çalışıyoruz, memleketin objektif realitesinin ortaya çıkması ve anlaşılması için çalışıyoruz.

Hiçbir sol parti olmadan, Türkiye gibi 44 milyonluk bir ülke, bütünlük içinde yürüyebiliyorsa, bizim kapitalistlerin hatta —Türkiye için— emperyalistlerin gücü buna yetiyorsa, buyursunlar açıkça sağcı partilerle veya tek bir parti ile yürütsünler. Eski İspanya gibi kanunen sol partileri yasaklatarak memleketi idare (!) edebildiklerini göstersinler; buna biz ancak «helâl olsun!» deriz.

Ama sol içine yerleştirdikleri adamlarına sol parti kurdurarak, yaptıracakları türlü rezilliklerle halkın gözünde solu da bir umut ışığı olmaktan çıkarıp, zorbalıklarına, yağmalarına biraz daha devam et-

meyi plânlıyorlarsa, çilekeş yığınların uzayıp giden ızdıraplarının bir de bu «sosyalistçilik» oyunu ile uzatılmasına göz yumamayız. Çünkü ezilen halkların daima kurtuluş alternatifi vardır: Onlar üst yapısal menfezlerin, yâni açık politikadan çıkışların tıkanık olduğunu anladıkları an, kurtuluşu yeraltında ararlar ve —muhtaç ve layık oldukları seviyede— bulurlar da...

Süleyman Demirel, herhalde yalnız ismine bozulduğu için «Komünist Partisi kurdurtmayacağım!» diye yırtınıp durmuyor. Onun parti kurdurtmak istemediği belirli kadrolardır... «TİP var ya yetmiyor mu?» şeklinde lâflar ederek heveslileri, parti tabelâlı bir sol tekkeye toparlamaya çalışan Süleyman Demirel Bey bilmelidir ki, «mûtemet memûrîn» tekkeleri kanunen var oldukça, bizler de —en azından— dergi olarak var olacağız ve onları teşrih ederek sergileyeceğiz.

Bize karşı uygulanan fiilî «gözaltı» ve «tecrit faaliyeti» istenildiği kadar devam etsin. Fakat, herhalde kanunî hakların kullanılması, - türlü entrikalarla kısıtlansa bile - yalnız bizim için (bir istisna olarak) yasaklanamaz.

KATKI

SERGİLEME

Dergimize karşı yöneltilen geniş boyutlardaki âni bir ihbar kampanyası dolayısiyle yayınımıza üç ay ara vermek durumunda kaldık. Çünkü böyle biribirini takip eden açık saldırıların nereden geldiğini —yâni gerçek mihrakını— ve nereye kadar gidebileceğini araştırmak, incelemek, anlamak zorunda idik.

Son tahlilde anladık ki Katkı'ya yöneltilen bu kampanya, genel bir «Mak Kartizm» denemesinin bir bölümü imiş... Hatta bu deneme, tutmayacağı biline biline yâni bir blöf olarak tertiplenmiş. Gayesi yığınların sözcülerini, gerçek devrimcileri korkutarak sindirmek, heyecanla yanlış yollara sürüklemek imiş. Bu şekilde meydana getirilecek «dikensiz gül bahçesi»nde «türlü çeşitli» «solcu» rolleri paylaşmış aktör ve aktristlerle beraber «çarıklı erkân-ı harp» usûlü «demokrasi oyunu»na devam edilecekmiş...

Katkı'ya karşı ihbar kampanyası şöyle başladı ve gelişti:

Önce Yürüyüş Dergisi'nin 50. sayısında bir «merak» izhar edilerek ince bir biçimde (!) Katkı Dergisi'nin «kimlerce çıkarıldığı» soruldu.

Bu sorunun hangi doğrultuya yöneltildiğini biz gayet iyi biliyorduk. Çünkü TİP'lilerin muskasını çoktan takmıştık: Tekkeci, kadrocu, cuntacı dolayısiyle CIA oyuncağı olarak... Ve de büyük iddialarla çıkardıkları son varaka «Merkez Yayın Organı» Çark Başak'ı da görünce bu kanımızda hiç hata payının bulunmadığını da anladık. Sosyalist olduğu iddiasıyla ortaya atılmış bir parti, en sorumlu yayınında, en sorumlu kişisinin imzasıyla bile terminoloji olarak açıkça «sivil asker aydınlar» kadrosunun «argo»sunu kullanıyordu: «Etkin çevreler etkinliklerini ve baskılarını MC iktidarını Anayasa ve kanunlar çizgisine getirmek yolunda kullansalar sorun çözülür. Oysa bu yapılmıyor.» (Çark Başak Sayı 6, s. 8 Behice Boran imzalı yazı.)

Bu şekilde en zorba ve faşist olarak nitelendirdikleri bir Hükümet'i bile şikâyet edecek —ihbar edecek— daha yüksek bir merci —bir «etkin çevre»— arayışı içine girebilen bu insanların ihbarcılığının son durağının nereye kadar varabileceğini kestirmek güç değildi.

Onlar bizim hakkımızda ortaya attıkları soruyu, gerçekte, kendilerini «Türkiye'de Sol» rolü oynasınlar diye tayin etmiş bulunan hiyerarşiye yöneltmişlerdi; «bunlar oyunda yoktu, nereden çıktı, bu oyun bozanlara mâni olun» anlamında...

Ama buna rağmen biz «Bağımsızlık Demokrasi Sosyalizm» sloganını kullanan Yürüyüş Dergisi'nin bu sorusuna, sola yöneltilmiş olması gereğini gözönüne alarak cevap verdik. (Katkı sayı 25, s. 8)...

Yürüyüş'ün sorusuna esas cevaplardan ilki Mihri Belli'nin Partisi TEP'in yayın organı durumunda bulunan Emekçi Dergisi'nden geldi. «Sivil asker aydınlar» kadrolarının hemen hepsine arka çıkan ve onları korkunç bir «dış tehlike»ye (!) karşı korumak (!) üzere kolları arasına almaya çabalıyan «hamiyetli bir baba (!)» üslûbuyla kaleme alınmış bulunan, «Devrimci Geçmişimizi Tahrif Ettirmeyeceğiz» (Sayı 18 - 19, s. 33) başlıklı yazıda şu ifadeler yeralmakta: «Bilindiği gibi kendineTürkiye Komünist Partisi (TKP) adını yakıştıran bir mülteci grubu var yurt dışında.» (s. 33)

«Bu mülteci grubunun bir başka marifeti de Türkiye solunda kendinden gayri kim var kim yok ona kara çalmak, çamur atmaktır.» (s. 33)

«Ona parmağınla çal karayı... Böylesine suçlamalar için «KATKI» Dergisi gibi sağlam (!) bir tanık göster. Öyle bir tanık ki karşısında akan sular durur.» (s. 41)

«TKP'yi beğenmiyor Bilen. Ama beğenmediği hakiki TKP'dir. Mülteci grubunun 1960'ların başlarında altı kişiyle yurt dışında kurduğu sahte TKP değil.» (s. 41)

«Mülteci grubuna Türkiye proleter devrimci hareketini karalamak için olanaklar sağlayan sosyalist ülke ilgilileri»nin, «sosyalist ülke emekçilerinin alın terinin sağladığı olanakları, böylesine bir sahtekârlık içinde çarçur etmeleri üzücüdür.» (s. 42)

Bu alıntılar yoruma muhtaç değil... Mihri Belli'nin sözcüsü olan Emekçi Dergisi, «merak»lılara, KATKI'nın «kimlerce çıkarıldığı» hakkındaki kanaatini —«illegal ve yeraltı atraksiyonları» üzerine yapmış olduğu akademik (!) kariyerinden gelen yetkiyle (!)— «ifşa» ediyor...

Mihri Belli'nin sözcüsü olan Emekçi Dergisi'nin —imzasız olarak yayınladığı— «ifşaat»ından hemen sonra CHP Gençlik Kolları Raporu ortaya çıkıyor. Ve bu şekilde, emekçilerin alın terini çarçur ettiklerini öne sürerek bazı sosyalist ülkelerin ilgililerine bile çıkışan ve akıl öğretmeye kalkan bir «Don Kişot»un, cesaretini ve kırık dökük teçhizatını nerelerden aldığını öğrenmiş oluyoruz.

Kulis politikasının rakipsiz şampiyonları TİP'liler de, Yürüyüş Dergisi'nde iftiharla öne sürdükleri gibi, bu «Rapor»dan «ânında» haberdar oluyorlar, fakat günlük gazetelerde yayınlanıncaya kadar kimseye birşey söylemiyorlar... «İktidara yürümek» için herşeyden önce —halktan— sır saklamasını öğrenmek gerektiğini iyi bilen TİP'liler, bir günlük gazetenin bu «Rapor»u «avam tabakası»na açıklayıvermesi

üzerine basıyorlar feryâdı: «Bu bir MİT raporudur! Provokasyondur» diye... Yâni TİP'lilere göre, bunun gibi tek bir rapor, hazırlandığı ve «ânında» haber alındığı zaman MİT raporu ve provokasyon olmadığı halde, halka açıklandığı zaman MİT raporu olabiliyor. Demek ki böyle bir raporu hazırlayanlardan ve «ânında» haberdar olanlardan, bu raporun açıklanmamasını ve hatta gizli bir tahkikata (soruşturmaya) malzeme yapılmasını istiyen ve arzu edenler MİT'çi olmuyor da, açıklanmasını isteyenler MİT'çi oluyor.

Halbuki bu durum, bizim bildiğimiz genel kurala göre şöyle açıklanabilir: Şayet sözkonusu «rapor» gibi sola karşı büyük bir provokasyona malzeme olabilecek bir belgeyi hazırlayan ve bilenler MİT'çi ise, bunlar içinde, —«ânında» haberdar olanlar da dahil— «rapor»un gizliliğinin muhafaza edilmesinden yana olanlar CIA'cıdırlar.

Söz konusu «rapor» da, TCK'na nazaran en büyük itham KATKI'ya yöneltilmiş ve KATKI'nın esas «sahibi»nin Türkiye Komünist Partisi (TKP adındaki bir kuruluş olduğu iddia edilmiştir. Biz bunu Tercüman Gazetesi'nin 7 Haziran 1976 tarihli sayısında, 3. sayfadaki «Rapor» sütunundan öğrendik. Tercüman Gazetesi bu sütununda «Savcılar Harekete Geçmelidir» diye bir başlık atmış; yâni ihbarını açık yapıyor ve TİP partisini de ihbarına dahil etmeyerek açıkça koruyor. Ama «rapor»u ilk defa yayınlayan Vatan Gazetesi gibi «sol» iddialı bir gazete, bu «rapor»u «ânında» ele geçiren TİP'lilerin isteği doğrultusunda hareket ederek KATKI'ya dair ifadelerin yer aldığı 30-31 inci sayfaları «provokasyondur (!)» kanaati ile yayınlamıyor ve diğer «solumtrak» gazeteler de aynı yolu tutuyor...

Yâni geniş boyutları olan, ancak «solun içine yerleştirilmiş» bir merkezden «tertip»lendiği ayan beyan ortaya çıkan bir saldırı, bir «tecrit ve imha operasyonu»dur sözkonusu olan...

Tercüman Gazetesi oyun bozanlık etmeseydi biz bir yandan «meraklı»lara ve «Hakiki TKP»lilerin açık saldırılarına karşılık yetiştirirken, diğer yandan gizli servisler, kapılacağımız heyecandan da yararlanarak (!) tahkikatlarını yürütecek ve bir «açık» bulduğu an «kamu oyu»na reklâm bile edilmeden —ortalıktan toz kaldırılmadan— gayet şık (!) bir «TKP davası» tezgâhlanıverecekti; akılları sıra...

Yalnız ortada bilinmeyen birşey var. Onun için Tercüman Gazetesi'ne «Allah razı olsun» diyemiyeceğiz: Biz yurdumuzdaki köpek cinslerini gayet iyi tanırız. Bunların ne zaman, hangi perdeden ve ne için havlayacaklarını biliriz. Biz halkımızı ve halkımızın üzerine salınmış irili ufaklı köpekleri gayet iyi tanıdığımız için köpek sahipleri ile olan mücadelemizde, onlar hakkındaki istihbaratlara pek fazla ihtiya-

cımız olmaz; çünkü köpeklerin tavrından, sahiplerinden aldıkları emirleri ve dolayısiyle sahiplerinin niyetini kolayca çıkarabiliriz... Onun için Yürüyüş Dergisi tarafından kim olduğumuza dair «merak» izhar edilir edilmez yayınımıza ara verip gelişmeyi izlemeye koyulduk.

Ayrıca yalnız halkımızın muhtaç ve lâyık olduğu atılımların «gerek ve yeter» şartlarını araştırıp, ifade edip, bunların gerçekleşmesi yönünde çalıştığımız için, halkımızdan soyutlanmak, halkımızın önünde mahkûm olmak gibi bir durum bizim için sözkonusu olamaz. Onun için de bize yöneltilecek gizli ve açık her türlü saldırı ve ithama aynen karşılık verecek güç ve yeteneğe sahib olduğumuz artık anlaşılmalıdır...

* * *

KATKI'ya karşı tertiplenen bu «organize» saldırıda başrol, pek çok provokasyonda olduğu gibi yine CHP'ye verilmiştir. Faşist Milli Şef Dönemi'nin Devlet Partisi (!) olma alışkanlığından halâ kurtulamıyan kadrolar, CHP'yi devamlı olarak irili ufaklı pek çok «tertip»in içine sürüklemiştir ve sürüklemektedir.

Yalnız «oy» ile de olsa geniş yığınların desteğini kazanmış olan CHP gibi bir Parti'nin yönetici kadroları, herkesin anlayabileceği şekilde açık ve yığınlara rehber olacak bir doktrin ortaya koyacakları yerde, «gizli istihbarat» politikasından medet umarak, «soyut bir devlet anlayışı»na şartlandırılmış darkafalı «istihbarat memurları»nın güdümüne girerlerse, değiştirmek istedikleri «düzen» tarafından —farkına bile varmadan— kendileri değiştirilirler. Genel olarak, demokrasilerde, gittikçe geniş yığınların desteğini kazanan bir parti —yığınların eğilimleri yönünde— gittikçe somutlaşan bir doktrin, bir prensipal parti politikası geliştirir; ve bu politika devletin istihbarat politikasını belirler.

İstihbarat memurları, her partinin içine sızıp onu kontrol etmek ve hatta yönetmek isterler. Hele sol partilere karşı bu «iştiha» çok daha fazladır. Çünkü «soyut bir devlet»in koruyucuları, bu «araç»ın bir parçası olmuşlardır. Dolayısiyle yığınlardan gelecek her oluşuma şiddetle karşı koyarlar; yâni kendi varlıklarını savunurlar...

CHP bugün, «Demokratik Sol» filân gibi orijinal (!) adlarla «ihsas» ettirmek istediği şekilde «Sosyal Demokrat» çizgide bir parti değildir. CHP'de —bugün dahi— dünyanın gözü önünde, kurnazca bir «kalpazanlık» icra edilmeye çalışılmaktadır.

Çünkü evrensel ve klasik bir politik çizgi olan «Sosyal Demokrat» politikaII. Enternasyonal'e damgasını basmış olan «sınıflararası uzlaş-

macılık» politikasıdır. Bir «Sosyal Demokrat» parti ve bunların «sınıflararası uzlaşmacılık» politikası Karl Kautsky'den (belki de daha önceden) beri belirgin bir biçimde Halk Partisi ve «sınıfsız toplum'culuk »politikasından ayrılmıştır.

Büyük kapitalistlerin belirgin bir biçimde daha ortaya çıkmadığı tarihi dönemlerin, küçük burjuvalardan oluşan, küçük burjuva tabakalara ve köylüye hitap eden, küçük burjuva ideolojisini savunan ve yayan veya «herkesi milyoner yapmak» idealini vaazeden Halk Partileri, modern zamanların küçük burjuva kökenli sendikalist ve büyük kapitalistlerin hukuk müşaviri, muhasebeci vb. gibi memurlarından kadrolar oluşturan ve bilinçli bir şekilde tröst-tredünyon işbirliği gerçekleştiren «sosyal demokrat» partilerinden açıkça farklı ve ilkeldir.

CHP artık durumunu gerçekçi açıdan inceleyip tavrını açıkça ortaya koymalıdır: CHP büyük kapitalistlerin, sanayi ve banka kapitalistlerinin desteğini almış mıdır; onları temsil etme yetkisini haiz midir? Önce mühim olan budur bizim için... Yâni kapitalistleri hangi partinin temsil ettiğidir. Bu belirlenmedikçe legal alanda marksist bir partinin kurulmasına pek imkân yoktur. Çünkü işçi sınıfı ancak ve yalnız büyük kapitalistleri muhatap alır; esnafları değil... Küçük burjuva tabakalar kapitalist veya işçi sınıfı politikaları tarafından angaje veya mahkûm edilirler ancak... Küçük burjuva tabakalar son tahlilde normal kapitalistleşme sürecinde ve sosyalist devrimde tedrici olarak veya radikal bir şekilde likide edilirler.

CHP büyük kapitalistlerin, holdinglerin desteğini aldıktan sonra bir de sendika konfederasyonlarının desteğini alırsa, işte ancak o zaman gerçek bir «sosyal demokrat» parti olabilir ve bütün dünyanın anlayabileceği tutarlı, doktriner bir «sosyal demokart» politika saptayabilir.

Ama bu durumda CHP, kendi içine de sızacak anti-monopoilst ve anti-sendikalist bir sol kanata katlanmak zorundadır. Fakat bu antitez kanatın eleştirileri ve tavrı da —pek tabii— açık ve tutarlı olacaktır.

Yok eğer CHP kendi içinde bir eleştiri tavrı takınacak sol kanat istemiyorsa, yâni kendi solundan kesin çizgilerle ayrılmak istiyorsa o zaman «sınıfların arındırılması» sürecini hızlandırmak istiyor demektir; ki bu durumda «sınıf uzlaştırmacılığı» politikasından yâni «sosyal demokrat» politikadan vazgeçip, büyük kapitalistlere dayanan açıkça sağcı bir parti olarak ortaya çıkmalıdır. Zaten komünist partinin de varlığını ve gereğini kabul ederek büyük kapitalistlerin çıkarlarını savunan bir politika, en tutarlı bir «ilerici» veya «liberal» politikadır günümüzde... Ancak böyle bir «ortanın sağı» partisi oportünizmden kur-

tulur ve provokasyonlara alet olmaz. Ve de büyük kapitalistlerin gücü ve mahâreti seviyesinde küçük burjuva tabakaları, köylüleri politikasına angaje eder, oy desteğini alır.

Şu kısa hatırlatmalardan sonra gelelim «nasihat» türü olarak kaleme alınmış bulunan yukarıdaki ifadelerin gereğine...

CHP Gençlik Kolları Raporu tam anlamıyla bir provokasyondur. CHP bir oportünistler yuvası, bir oportünizm batağı haline doğru hızla sürüklendiği için böyle provokasyonlara alet olacaktır.

Genel Başkan Bülent Ecevit'in bile görüşünü açıkça belirtmediği bu «rapor» ile CHP nasıl bir sonuca gitmeyi ümit etmiştir?

Meselâ bizim açımızdan : Bize TKP'nin yayın organı demekle, Tercüman Gazetesi'nin yorumladığı ve kullandığı gibi bizi savcılara —dolaylı yoldan— ihbar edip, hergün kesin olarak karşı olduğunu ilân ettiği Demirel Hükümeti'nin yapmak istediği gibi Katkı'yı susturmak mı istemiştir?

Yoksa «iktidara gelince komünist partisine icazet vereceğiz» sloganına inandırıcılık kazandırmak için bizim gibi somut kadroları (yani ajanların ve takma adların cirit attığı yuvaları değil, gerçek şahsiyetlerin bulunduğu kadroları) aday gösterip bize «dolaylı teşvik» veya vaadde mi bulunmak istemiştir?

Şayet birinci istek söz konusu ise CHP ters tepecek bir silahı kullanmak istemiştir. Çünkü Demirel Hükümeti bizi büyük bir tehlike olarak görse bile yargı organlarından hakkımızda bir mahkûmiyet kararı çıkarabilmesi oldukça güçtür. Kaldı ki biz yargı organları önünde aklandığımız taktirde koalisyon partilerine yakın avukatlar tutup CHP'den hesap sorabilirdik, ki bu durum MC koalisyonu erkânının çok daha işine gelirdi...

Eğer ikinci istek gerçek ise... CHP artık kendini sadece bir parti olarak görmeye alışmalı ve devlet olduğu veya tekrar devletle özdeşleşeceği vehmine kapılıp ona buna sahte «icazet» permisi dağıtmaya kalkışmamalıdır.

Bu şekilde, »proleter dikta» gayesi güden III. Enternasyonal tipi bir komünist partisi olamıyacağını herkesin bildiği CHP, Milli Şef Nazizmi'nin alışkanlıklarından kurtulduğunu ispat edebilecektir.

Artık Türkiye'de, politikada, muvazaa partileri, danışıklı dövüşler, gizli pazarlık ve icazetler devri kapanmaktadır ve kapanmalıdır. 44 milyonluk bir ülke, tam bir çıkar birliğine varmış bir «ahbap çavuşlar» çetesi ile yönetilemez. Hatta bu «ahbap çavuşlar»ın sahneye koyacakları en mükemmel «danışıklı dövüş» vodvili bile «demokrasi zevahiri»ni korumaya yetmez olur. Meydana gelen büyük ve kollektif menfaat ça-

tışmaları gerçek temsilciler vasıtasıyla politika sahnesine aynen yansımalıdır. Aksi taktirde açık politikaya yansımayan büyük menfaat çatışmaları, yeraltında kontrol edilemeyen bir enerji olarak memleketin «altını oyar». Ve bilinmeyen kanallardan bilinmeyen çıkışlar bularak, bize rağmen artık başkalarının problemi olur.

Onun için her parti ancak kendi —toplumdaki— yerini iyi tespit edip somut, doktriner bir politika geliştirerek demokratik açılıma katkıda bulunabilir. Büyük çıkarları temsil eden gerçek partiler, politikalarını biribirlerine bakarak daha iyi somutlaştırırlar ve sınırlarını net hatlarla çizebilirler. Ama ne biribirlerine «icazet» verebilirler ve ne de biribirlerine «kafa kol»a alıp özdeşleşebilirler.

Onun için CHP'nin şimdiki mevcut «sosyalist parti örnekleri (!)» ne bakıp da kendi solundaki marksist bir partiyi de icazetle kurdurulup güdülecek bir parti olarak görmesi, çok büyük hata olur; büyük bir provokasyon olur.

Son olarak «iyiniyetli» CHP'lilere şu gerçeği tekrar hatırlatalım: Bir marksist parti legal alanda ancak büyük kapitalistlerin siyasi kadrolarının açıkça belirlendiği (bu CHP olsun veya olmasın) ve bunların açıkça liberal bir politikayı kabul ettikleri zaman kurulabilir.

Yoksa kurnaz esnafların sorumsuzca vaadleri ile veya gizli pazarlıklarda icazet almış ajanların önayak olması ile marksist parti kurulmaz.

Demekki CHP gerçekten bir marksist partinin kurulmasını istiyorsa ona buna «bol keseden» icazet dağıtacağına önce kendine çeki düzen vermeli ve her türlü esnaf yaygarasının üstüne çıkıp holdinglerin destegini almaya çalışmalıdır.

KATKI

İHBARLARI RED

MAK-KARTİZMİ İNKÂR (NEGASYON)

A. E. GÜRAN

Emekçi dergisi'nde (sayı 18-19) «Devrimci geçmişimizi tahrif ettirmiyeceğiz» başlıklı geniş bir «ifşaat» yer almakta.

Bu geniş «ifşaat»ın özeti şu satırlarda verilmiş :

«TKP'yi beğenmiyor Bilen. Ama beğenmediği hakiki TKP'dir. Mülteci grubunun 1960'ların başlarında altı kişi ile yurt dışında kurduğu sahte TKP değil.»

Katkı Dergisi'nin, yukarıdaki «ifşaat»da söz konusu edilen ve «mülteci grubu» diye nitelendirilen kadro ile hiçbir organik ilişkisi yoktur. Ayrıca Katkı Dergisi'nin yukarıdaki satırlarda adı geçen «Hakiki TKP» isimli örgütten haberi bile yoktur. Çünkü Emekçi Dergisi'nin yazılarından, savunageldikleri ve son olarak da ismini açıkça ilan ettikleri «Hakiki TKP»nin, tarihen Şefik Hüsnü'ye ve Mustafa Suphi'ye bağlandığı iddiası anlaşılıyorsa da bildiğimiz tarihi belgeler Mustafa Suphi'nin kurduğu Parti'nin adını TÜRKİYE KOMÜNİST FIRKASI diye kaydediyor; ve Şefik Hüsnü'nün resmen tescil ettirdiği hakiki takısı alsın veya almasın bir TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ'ni de kaydetmiyor. Dolayısiyle söz konusu «Hakiki TKP»nin ne zaman ve kimlerce kurulduğu sorusunun cevabı, ancak ve yalnız Emekçi Dergisi'nin yazı kadrosunun yetki ve sorumluluğunda kalıyor.

* * *

Tercüman Gazetesi'nin 7 Haziran 1976 tarihli nüshasında üçüncü sayfadaki «rapor» sütununda yer alan ifadeye göre, CHP Gençlik Kolları Gizli Raporu'nun 30 ve 31. sayfalarında, Katkı Dergisi'nin «sahip»i olarak ifşa (!) edilen «TKP (Türkiye Komünist Partisi)» ise tamamen mücerret bir kavram olarak öne sürüldüğünden hukukî platformda hiçbir şekilde malzeme olarak kullanılamaz. Böyle iddialar, ancak ve yalnız, politik kargaşadan ve «Mak-Kartizm»den yarar uman çevrelerin spekülatif yorum ve sübjektif isnatlarına araç vazifesi görebilir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olma iddiasını sürdü-

rebilmek için «politika» platformunda «açık»lığı, »alenî»yeti geliştirmelidir. Bunun için de herşeyden önce «Mak-Kartizm»in, «anti-komünizm histerisi»nin yayılması önlenmelidir. Onun için biz «Mak-Kartizm» malzemesi olarak «kamu oyu»nun görüşüne sunulan yukarıdaki iddiayı aynen bize yöneltilen seviyede, yani mücerret seviyede cevaplamayı bir görev sayıyoruz.

Bugün Türkiye'de «Türkiye Komünist Partisi» adında yasal bir kuruluş yoktur. O halde böyle bir kuruluşun —ancak— illegal ve yeraltı olarak varlığı farz edilebilir. Ama faraziyeler üzerinden gerçekte yalnız spekülatif hükümlere veya önyargıların ispatına gidilebilir. Bunun aksini iddia etmek bir paradoks (*) oluşturur ve böyle bir paradoks ihtiva eden düşünce tarzı da, yayıldıkça, toplumda bir «paranoya salgını» meydana getirir. Böyle bir salgın ise emperyalizmin «psikolojik harp» ile varmak istediği başlıca hedeftir. Onun için böyle yeraltı kuruluşları hakkında açıkça münakaşa açanlar yani bu şekilde paradoksal fikir yürütme modasını yayanlar —son tahlilde— emperyalist devletlerin gizli ajanlarıdır. Genel —mücerret— olarak, bir siyasi yeraltı kuruluşunun ismi kullanılıp söylenecek, yazılacak veya yapılacak herşey spekülasyona, provokasyona açıktır; ki sorumluluğu söyleyene, yazana ve yapana aittir. Hatta böyle bir yeraltı kuruluşu hakkında açıkça lehte ve aleyhte bulunmak da farketmez. Çünki bir yeraltı kuruluşunu —soyut ifadelerle— savunuyormuş veya onun sözcüsüymüş gibi görünüp de onu —uzun vadede— provoke etmek için çalışan legal karşı kuruluşlar olduğu gibi, bir yeraltı kuruluşunun kendine karşı imiş gibi tavırlar takınan legal misyonlara sahip olduğu da tarihten bilinen gerçeklerdendir.

En soyut anlamda yâni tam anlamıyla yeraltı olan yâni halkların bağrından doğmuş bulunan bir kuruluşun gerçek ve yetkili yerüstü misyonlarının, sözcülerinin varlıkları bile —çok defa— bazı taktik merhaleler için belli zaman aralıkları ile kısıtlıdır; yâni geçicidir.

Çünkü en genel anlamda söz konusu edilen böyle bir yeraltı kuruluşunun varlık nedeni bir toplumsal gereksinmedir; böyle bir kollektif gereksinme ise hiçbir şahıs ve grubun subjektivizmi ile sınırlandırılamaz ve ortadan kaldırılamaz.

Dolayısiyle bunları bazı devletlerin gizli istihbarat ve savunma teşkilatları ile bir ve özdeş olarak görmek de paradoksal bir düşün-

---

(*) Şayet bir yeraltı kuruluşu üzerine öne sürülen faraziyeler «doğru» ise, bu durum, o kuruluşun - aynı zamanda - yeraltı olmadığını gösterir.

cedir. Çünkü eğer böyle olsa o yeraltı kuruluşunun müstakil varlık nedeni ortadan kalkmış ve kendi lüzumsuzlaşmış demektir.

Böyle örgütler zaman zaman —taktik aşamalarda— bazı devletlerin desteğini ve yardımını alabilir ama fiilen lüzumsuzlaşıncaya kadar bağımsız özünü korumak zorundadır ve korur.

Şayet bir devlet, bir halkın bütün ihtiyaçlarını onların «haklı alacak»ı olarak tanıyor ve bu ihtiyaçların sözcülerini himayesine alıyorsa o toplum için yeraltına lüzum kalmaz ve hiç kimse yeraltında birşeyler (lehte ve aleyhte) aramaya kalkmaz.

Devletlerin demokratikleşmesi yâni lüzumsuzlaşma süreci, toplumsal ilerleme sürecinden geri kaldıkça yeraltı kuruluşları var olacak ve yaşayacaktır. Buna Devletlerin kendi varlığını korumak yani tutuculuğunu ve gericiliğini devam ettirmek için başvuracağı karşı-yeraltı faaliyetleri bile engel olamıyacaktır. Bir devlet ancak toplumsal ilerleme temposuna uygun olarak demokratikleştiği taktirde yeraltı kuruluşlarını lüzumsuzlaştırabilir.

Bir devletin gücü, fantoma gibi olan yeraltı kuruluşlarına küfür etmek, kılıç sallamakta değil, toplumsal ilerlemeye uygun olarak demokratikleşmeyi, lüzumsuzlaşmayı kabul etmektedir. Yani bir devlet, gericilikte direnmesinin mahsulû olan yeraltı kuruluşlarını, daha gerici tutum ve karakterlere sürüklenerek ortadan kaldıramaz; bu açıkça paradoksal bir gidiştir. Böyle, tarihi sürece ters düşen devlet ergeç yeraltı kuruluşları tarafından dağıtılarak ortadan kaldırılırlar.

Katkı, Türkiye'de, T.C. Devleti himayesine sahip bir dergi olarak, geliştirdiği somut fikirlerle yeraltı kuruluşlarını lüzumsuzlaştırma süreci için çalışmaktadır. Yerini, çizgisini —bilinçli olarak— gayet iyi belirlemiş olan dergimiz hiç bir konuda spekülatif yayın yapmamıştır ve buna ihtiyacı da yoktur.

Bununla beraber içinde bulunduğumuz süreç, kalitatif olgunluğunu tamamlamadan, «yeraltına ipotek koyma» Donkişotluğuna da düşmeyecek ama bu yolda «Donkişot rolü»ne çıkacak olanların maskelerini de düşürecektir.

«YANLIŞ» OLAN KİTAP'DAKİ «BAŞLIK» DEĞİL METE TUNÇAY'DAKİ «BAKIŞ»TIR.

A. E. GÜRAN

Bilindiği gibi geçen Nisan ayının sonunda «Belgesel Sosyalizm Serisi»nin üçüncü kitabını yayınladık.

Bu kitaba yazdığım «önsöz»ün başında şöyle diyordum :

«Belgesel Sosyalizm Serisi'nin bu üçüncü kitabı ile, Türkiye'de Sosyalizm Akımı ve Yığın Hareketleri tarihine dair çok önemli bir konuyu daha —büyük ölçüde— dedikodulardan ve spekülatif yorumlardan kurtarmış oluyoruz.

T.C. Devleti bugün hâlâ, Türkiye'de Sosyalizm Akımı'nın bir parti olarak legal alana çıkmaması için, her türlü «kanûni» ve «gayr-i kanûni» engelleme ve entrikalara başvuran bir zümrenin hakimiyetindedir... Onun için böyle bir devletin —Türkiye Solu ile ilgili— en kaliteli resmi tarihçisi Mete Tunçay bile, belge ve bilgi noksanlığı içinde, alabildiğine subjektif yorumlara kaçabilmektedir.»

Burada, Türkiyenin Tarihsel Maddecilik açısından —yani gerçek bilimsel açıdan— tarihinin yazılması gerektiğini, bunun için de konuya, kadro cereyanlarını, yığın hareketlerini ve bu kategorilerin biribirleriyle olan ilişkilerini bir bütünlük içinde ele almamızı mümkün kılacak diyalektik metodla yaklaşmamız lüzumunu anlatmak istemiştim.

Ayrıca burada, anti-komünist tavırlı (ve skolastik metodlu) tarihçiliği kastederek, Mete Tunçay'ı —bunlar arasında— «en kaliteli resmi tarihçi» olarak nitelemiştim. Bu ifadeyle aynı zamanda Türkiye'de bugün marksist tarihçilik diye bir şeyin sözkonusu bile olmadığını anlatmak istiyordum. Çünkü bugün Türkiye'deki marksistler bu konuda bile ancak fotokopili —yorumsuz— belge neşretmek legalitesine ulaşabilmişlerdir. Ve de dergi köşelerinde bazı dar konularda kısa kısa görüş açıklama girişimlerinde bulunmaktadırlar.

Hernekadar zaman zaman piyasaya «komünistlik tarihi filân» şeklinde acaip iddiada kitaplar veya bunlara karşı «hayır ben daha iyi bilirim» iddialı polemik eserler (!) çıkıyorsa da bütün bunlar Mete Tunçay tavrının ve kullandığı skolastik metodun en yoz örneklerini sergilemektedirler.

Halbuki Tarihsel Maddecilik anlamında «sol» tarihçiliği demek kadro cereyanlarının dedikodusunu yapmak, yalnızca politik kadroları teşkil eden şahısların biyografilerini, birbirleriyle olan ilişkilerini ortaya çıkarmaya çalışmak demek değildir. Aslında, bilim için, hangi siyasi kadronun, hangi zaman aralığında, hangi maddi temel üzerinde oluşup yaşadığıdır, sözkonusu ve önemli olan... Devrimci bir siyasi kadro ancak ve yalnız yığınların yeni bir üretim biçimine ulaşmak için yaptıkları atılımlar üzerinde oluşup yaşıyabilir. Meselâ Mustafa Suphi kadrosu Sovyetik yığın hareketi üzerinde oluşmuş geniş kadroların Türkiye'ye uzanmak istiyen bir kolu idi. Yeşil Ordu ve Türkiye Halk İştirakiyyun Fırkası kadroları Anadolu köylü ayaklanması (Çeteler: Kuvvay-i Seyyare) üzerinde oluşmuştur. v.b. Bu kadrolar arasında ille de sıkı sıkıya organik bağ aramak ancak Troçkist solculuğun teyid ettiği bir polis mantığıdır. Troçki'nin şâşaalı devrinde dünya ihtilâli hayalleri kurulurken bütün dünyayı saracak Moskova merkezli bir kadrolar ağı düşünülüyordu. Ama bütün dünyadaki kadroları tek bir Sovyet ülkesindeki emekçi kitle hareketinin ayakta tutup tutamıyacağı düşünülmemişti. Nitekim çok geçmeden anlaşılmıştı ki Sovyet ülkesini garantiye almadan ordaki gücü, —sırf ajitasyon ve propoganda ile yığınları harekete geçirmeleri çok şüpheli görülen— diğer ülkelerdeki kadrolara yaymaya çalışmak bir aristokratik mirasyedi idealistliği olurdu... Böylece Sovyet ayaklanmasına büyük yük olan kadroların maddi desteğinden vazgeçildi. Buna karşılık kapitalist hükümetlerden resmi tavizler alındı, bütün dünyaya Sosyalist Sovyet Ülkesi'ni resmen tanıtmak sürecine girildi ve Troçkizm de böylece mahkûm edildi. Fakat Troçkizm'in Sovyet Ülkesinde mahkûm ve likide edilmesi ile onun zararları bitmedi. Bu sefer emperyalistler aldılar bu doktrini, var güçleriyle yaydılar ve kullandılar günümüze kadar...

Halbuki, pratikte bütün dünya emekçi yığınlarının hep beraber —ayni zamanda— ayağa kalkması düşünülemiyeceği gibi, siyasi kadroların da zamandan zamana ve mekândan mekâna organik olarak hiç kopuksuz bağıntılı olabileceği de düşünülemez. Aralarında uzun zaman ve aşılmaz mekân farklılığı olan ve bambaşka biçim ve mertebelerde doğmuş bulunan yığın atılımları üzerinde teşekkül eden kadrolar arasında bazan yalnız fikir bağı yani fikir birliği vardır. Nasıl ki biribirinden habersiz iki bilim adamı benzer problemleri benzer yollardan çözer ve benzer sonuçlara ulaşırlarsa... Ve de nasıl ki onlara, arada sırada yapılan beynelmilel konferanslar yeterse...

Mete Tunçay yukarıda söz konusu edilen kitabımız için 14 Mayıs 1976 tarihli Milliyet Sanat Dergisi'ne bir yazı yazmış. «Yararlı bir ki-

tap» diyor ve bu çabamızdan övgüyle bahsediyor. Teşekkür ederiz!

Ancak kitaba koyduğumuz başlığı beğenmemiş; «yanlış bir başlık» diyor. Ve başlığın eleştirisine girişiyor.

İşte bu «ufacık» gibi görünen noktada (başlık meselesinde) yükseksen derecelik bir metodik ve ideolojik farklılık, bütün çıplaklığıyla ortaya çıkmaktadır...

Onun için cevabıma uzunca bir giriş yaptım ve yazımı sırf bu metod farklılığını göstermek amacıyla kaleme aldım. Ve de bundan dolayı yazıma kaynak eser isimleri veya yeni belge koymak lüzumunu hissetmedim...

Mete Tunçay diyor ki :

«Ancak bu değerli çabayı gösterenler, kitaplarının başlığında «Kuvvay-i Seyyare» ve «Kuvvay-i Milliye» deyimlerini, sanki birbirine karşıt şeylermiş gibi kullanmışlardır. Bu garip bir yanlıştır.»

Sayın Mete Tunçay «Kuvvay-i Seyyare'den Kuvvay-i Milliye'ye» ifadesinin yanlış, hem de —galiba kasıtlı anlamında— «garip bir yanlış» olduğunu iddia etmektedir.

Herşeyden önce şu noktayı belirtelim : Subjektif bir önyargısı bulunmayan ve de Türkçeyi —orta seviyede— okur yazar olan hiç kimse «Kuvvay-i Seyyare'den Kuvvay-i Milliye'ye» ifadesinde, Kuvvay-i Seyyare ile Kuvvay-i Milliye deyimlerinin «sanki biribirine karşıt şeylermiş gibi kullanılmış» olduğunu iddia edemez. Bu ifadeden ancak Kuvvay-i Seyyare olgusu içinde bir süreç dahilinde onu negasyon ederek kalite farklı bir Kuvvay-i Milliye olgusunun çıktığı anlaşılabilir.

Mete Tunçay daha sonra devamla «Bilindiği gibi, Kurtuluş Savaşımızda düzenli ordu dönemine geçilinceye dek, cephelerde düşmanla çarpışan çetelere Kuvvay-i Milliye (Ulusal Güçler) denirdi.» diyerek, bir tanım yapıyor ve bunun herkesçe (!) böyle bilindiğini vurgulayarak, yaptığı tanıma «bedihi»lik atfetmeye çalışıyor.

Kurtuluş Savaşımızdaki çetelere Kuvvay-i Milliye demek, spekülatif bir yakıştırmadır Sayın Tunçay!

Ancak «kaliteli ittihatçılar» diyebileceğimiz bugünkü hakim zümrenin —gayet sekter— resmi ideolojisinin yorumlarından birisidir bu...

Bizim bildiğimize göre sayın Tunçay, kavramlar bir «üst yapı» ürünüdür. Dolayısiyle sosyal hareketlerde, sosyal devrim süreçlerinde, kavramları mücadele eden, ölüm kalım savaşı veren sosyal sınıfların politik kadroları üretirler...

Tarihen hakimiyet sırası gelmiş olan sınıfın politik kadrosu, bütün ezilen sınıf ve tabakaların —«yığın hareketleri» şeklindeki— maddi desteğini alır ve bundan dolayıdır ki böyle bir gerçek politik kadro-

nun ürettiği kavramların realitede bir anlamı vardır. Çünkü bu kavramlar yığın hareketleri tarafından üretilen enstitüsyonlara tekabül eder... Fakat böyle durumlarda bir de, tarihen ömrünü tüketmiş, can çekişen hakim sınıf ve zümrelerin oluşturduğu politik kadrolar vardır. Bunlar saf fanatiklerden oluşan açıkça karşı devrimci «direniş örgütleri (!)» şeklinde ortaya çıkabileceği gibi, naylon ilerici politik örgütler yani provokasyon örgütleri şeklinde de olabilir. Bunlar patlamış olan ilerici hareketleri —bu hareketlerin içerisine karışarak— eski rejimin yırtık çuvalına doldurmayı tasarlıyan fedâkar (!) gerici fanatiklerdir ki, kendilerinin negasyoneri olan hareketleri bile kendi çıkarları yönünde yafta takarak «kafa kol»a almaya çalışırlar.

Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinden itibaren Anadolu'da çeteler oluşmuştu Sayın Tunçay... Öyle ki Anadolu istilâya uğramadan önce bile eşraf-ağa takımı yer yer bu çetelerle anlaşmaya ve ekonomi-politik iktidarlarını bunlarla paylaşmaya razı olmuşlardı (Meselâ İzmir Valisi Rahmi Bey ve Çakıcı).

Bu çeteler üretim yapmazdı. Hiç bir «dış merkezden» de beslenmiyordu. Bunlar eşraf-ağa takımının malını mülkünü yiyerek ve yoksul köylülüğün bağrına yaslanarak (saklanarak) yaşıyorlardı.

Emperyalist işgal bu çelişkiyi keskinleştirdi (yâni yoksul köylülüğün yığın atılımının, silahlı çeteler şeklinde müesseseleşerek eşraf-ağa sınıfını likide etmesi olayını hızlandırdı)

Bu yüzden işgal altındaki bölgelerde eşraf-ağa takımının bir bölümü işgal kuvvetleri ile işbirliğine girdi. (*)

Bu sırada büyük emperyalist güçler tarafından kullanıldıktan sonra, yapmıyacakları köpeklik yokken yine de harcanan ve merkezi iktidardan uzaklaştırılan İttihatçılar da işgal kuvvetlerine düşman olmuşlardı. Onların Cengiz Han tipi ilkel şoven bir milliyetçilik anlayışı vardı; ve imparatorluğu bir Turan İmparatorluğu şekline dönüştürmeyi düşlüyorlardı.

Bu, gerçekleşmesine imkân olmayan gayeleri uğruna yapmayacakları şey, girmeyecekleri kılıf yoktu.

Bu gerici güruh, o zamanki Osmanlı Hanedanından da gericiydi. Çünkü Osmanlı İmparatorluğu büyük etnik ve coğrafi farklılık gösteren bölgelere mahalli özerk yönetim hakkı tanıyordu. Halbuki bu İttihatçı taifesi her yeri Türkleştirecekti aklı sıra...

(*) Meselâ zengin bir tarım bölgesi olan Balıkesir'e Yunan işgal kuvvetleri bando çalarak girdi ve merasimle karşılandı. Halbuki Balıkesir yörelerindeki arazide birçok çete bulunuyordu.

İktidarda iken Suriyeli Araplara bile «siz de Türksünüz ama ana dilinizi unutmuşsunuz onun için Türkçe öğrenmeniz mecburîdir» anlamında fermanlar çıkaran çağ dışı bir siyasi kadronun (İttihatçıların), iktidardan düştükten sonra gördüğü her güce yaltaklanmaya veya kendi terminolojisinden bir yafta giydirmeye çalışması gayet normaldi.

Çağ dışı oldukları, gayet ilkel bir ideolojiye saplandıkları için acınacak derecede siyasi karaktersizlik gösteren bu insanlardan bazıları (meselâ Enver) 1917 İhtilâlinin gücünden faydalanmak için, kendi kendilerine komünist yaftası giydirdikleri gibi, bazıları da Anadolu'daki çetelere «Kuvvay-i Milliye» adını yakıştırmaya çalışmışlardır...

Sayın Tunçay'ın bahsettiği Kurtuluş Savaşımızın ilk dönemlerinde, mevcut bulunan silahlı çetelere ad koyacak bir hakim siyasi kadro yoktu. Ve de Kuvvay-i Milliye (Ulusal Kuvvetler) deyimi evrensel geçerli anlamıyla bu çetelere yakıştırılamazdı; çünkü belgelerle kanıtlanmıştır ki bu çeteler, bir hakim burjuva sınıfı durumuna gelişmek istiyen millici eşraf-ağa tabakalarını (yiyerek) soyarak yaşayıp gelişebiliyorlardı... Demek ki önce İttihatçı kafasıyla ortaya atılan Kuvvay-i Milliye deyimi, TBMM'nin düzenli ordusu kuruluncaya kadar özellikle batıda, küçük burjuva tabakalarının «düşüncelerinin dileklerini» ifade etmekten başka —realitede— bir anlam taşımıyordu.

O zamanın diliyle bütün gezici topluluklar için «seyyare» sıfatı kullanılıyordu. Meselâ Yeni Dünya (seçmeler) kitabının 83. sayfası dikkatle incelenirse burada da «aşair-i seyyare» (gezici aşiretler) şeklinde bir deyime rastlanır. Demek ki «seyyare» sözcüğünün, Arapça aslında olduğu gibi kara taşıt araçları için kullanıldığını sanarak yalnız Çerkez Ethem'in meşhur atlılarına atfedilmiş olduğunu düşünmek yanlış olur.

O halde Kuvvay-i Seyyare, yoksul köylülüğün ağa-eşraf ve müstevliye karşı silahlı çeteler şeklindeki başkaldırışıdır.

Bu yoksul köylülüğün yığın atılımının yâni çetelerin, önce gelişip güçlenen kısmı daha iyi teçhizata kavuştu, atlı süvari birlikleri hâline geldi, bu şekilde, o zaman için askeri ulaşım ve haberleşme olanaklarına kavuşmuş oldu; ve böylelikle teşekkül eden bir karargâh hem bütün köylü gücünü birleştirmeye ve hem de karargâh içinden başlayarak TBMM'nin içine kadar uzanan bir politik kadro oluşturmaya başladı.

İşte üst yapıda karargâh başkomutanı Çerkez Ethem'den başlayarak TBMM de angaje ettiği büyük bir grup mebusa kadar uzanan bir siyasi kadro oluşturan; Anadolu'nun yoksul köylülerinin bu yığın hareketine, oluşturduğu bu kadro tarafından Kuvvay-i Seyyare adı verilmiştir. İşte gerçek bir oluş : Bir yığın hareketi siyasi kadrosunu oluş-

turuyor ve adını ondan alıyor. Bu şekilde tabii ki Kuvvay-i Seyyare deyimi öncelikle karargâha yakın güçlü birliklere atfedilecekti. Ama şu da bir «görünen köy» idi ki, objektif şartlar uygun gelişseydi bütün çetelerin bu karargâha bağlanmaları kaçınılmaz olacaktı.

TBMM ve onun düzenli ordusu teşekkül etmeden önce Kuvvay-i Milliye adına lâyık olabilecek belki de tek güç Kâzım Karabekir'in kolordusu idi. Çünkü bu birlikler İmparatorluğun devletinden kopmakla birlikte bozulmamış ve karar verdikleri «vatan müdafaası» fikrine realitede bir temel bulabilmişlerdi. Karabekir'in birlikleri, yöredeki ağa - eşraf tabakalarından destek görmüş ve dolayısiyle yoksul köylünün sömürüsünden pay alarak yaşamışlardır. Ama biliniyor ki bu kolordunun kuvvetli olarak yaşamasında bir büyük etken de Türk Kızıl Ordusu adıyla Ermenistan'daki Taşnak Hükümeti'nin yıkılmasına katılıp elde ettiği ganimetlerdir.

İşte Mustafa Kemal ilk kongreleri, gerçekten Kuvvay-i Milliye gücü olan Karabekir kuvvetlerine dayanarak topladığı büyük ve dinamik (kapitalistleşmeye, ilericiliğe hevesli) ağalarla ve eşraf ileri gelenleri ile yapmıştı. Sonradan kurulan TBMM'de aynı çevrelerin temsilcilerinden oluştu.

Anadolu'da, hatta dünyada oraya buraya saçılmış İttihatçı döküntüleri, muhtevadan yoksun ütopik bir Kuvvay-i Milliye deyimini dillerine dolamışlardı. Bu sihirli kelimeyle adam toparlayıp tekrar kaybetmiş oldukları kumanda mevkilerine kavuşmayı düşlüyorlardı. Ama çoğunluğu subay eskisi olan bu döküntüler, değil köylülere, eşraf-ağa takımına bile yukardan bakarlar onları güdülecek davar olarak görürlerdi. Karabekir bile aslen doğulu olduğu halde, ve de resmi değil ama gerçek anlamıyla bir Kuvvay-i Milliye gücünün kumandanı durumunda bulunduğu halde, kafasındaki İttihatçı fikirlerin ve İttihatçı çevresinin etkisiyle her an realiteye ters düşebilecek fanatik ve dar görüşlü bir adamdı.

Onun için Mustafa Kemal, O'na da fazla güvenemezdi.

Milli Kurtuluşçuluğu, Burjuva Sosyal Devrimi şeklinde düşünüp realize edebilen yâni o zamanki Türkiye gerçeğini —terminolojik olarak ifade edememekle birlikte— şaşkınlıklara düşmeden en iyi takip edebilen kişi bizce Mustafa Kemal'dir. Yani Mustafa Kemal aynı zamanda tam anlamıyla bir burjuva devrimcisidir. Çünkü O, güvenliğinin, yalnız köylü çetelere bağlı olduğunu bildiği halde TBMM'ni Ankara'da kurmuştur. Yâni güvenle, cesaretle köylülüğün yığın hareketine dayanmasını bilmiştir. O, köylü ayaklanmasının en büyük lideri olan Çerkez Ethem'le bile çok yakın ilişki kurmuştur. Zaten Mustafa

Kemal'e «vatan kurtarmak» misyonunu yüklenmek cesaretini veren ve ona, anladığı anlamda (bir burjuva ihtilâli şeklinde) vatanı kurtarmak için gerekli evrensel objektif şartların oluşmasını bekleme zamanını kazandıran da, müstevlilere karşı üç beş İttihatçının isterikçe yaptığı hamâsî direniş jesti değil, köylü ayaklanmasının fiilî mukavemeti olmuştur.

Mustafa Kemal, İttihatçılığa gerçekten karşı olduğunu hem Milli Kurtuluş Hareketinden önce ferdi çatışmaları ile hem de Kurtuluş Hareketi içindeki ve sonrasındaki siyasi tavrı ile tarihe tescil ettirmiştir.

Mustafa Kemal anladığı Milli Kurtuluş fikrini realitede hedefine ulaştırmak için bu fikir doğrultusunda etrafına topladığı ilerici eşraf - ağa takımıyla beraber kelleyi koltuğa alıp, netice olarak kendilerini likide etmeyi amaçlayan bir yoksul köylü hareketine geçici süreçler içinde dayanmasını bilmiştir. Sonra da evrensel objektif şartların beklediği duruma gelmesiyle bu radikal köylü hareketini likide edip aynı temelden gerçek anlamda bir Kuvvay-i Milliye gücü oluşturmayı da başarmıştır.

İşte bizim anladığımız Kuvvay-i Milliye budur. Bel kemiğini «klasik düzen ordu»nun teşkil ettiği bu gücün içinde Büyük Millet Meclisi ve onun karargâhından emir alan ve destek gören bağlı çeteler de vardı. Hatta bu çete reisleri ve mensupları savaştan sonra İstiklâl Madalyaları almışlardır.

Yeni Dünya (Seçmeler) kitabının 55. sayfasında yeralan Beyanname-i Resmi, Kuvvay-i Seyyare'nin yâni köylü gerilla gücünün likide edilip, Kuvvay-i Milliye gücünün oluştuğu tarihî kritik noktanın resmi belgesidir.

* * *

Çerkez Ethem'in şahsiyetine de yukarıdaki görüşlerimizin objektifi ile bakmak gerekir.

Çerkez Ethem bir yoksul köylü hareketinin lideri idi.

Genellikle bütün dünya tarihindeki köylü ayaklanmaları tek başına hiç bir taçlanmış sonuca ulaşamamışlardır. Ve böyle hareketlerin liderleri —hemen hepsi— burjuva politikası ve burjuva ahlâkı anlamında «rezil olmuş»lardır. Fare gibi (!) kaçıp saklanıp sürünmüşlerdir, ibret-i alem için asılmışlardır, kurşuna dizilmişlerdir filân... Onlardan burjuva politik anlamda bilinç beklemek ve bu politikanın cambazlıklarını yapabileceklerini ummak büyük bir yanılgıdır.

Çerkez Ethem'e böyle subjektif yargılarla hüküm giydirerek neticede lideri durumuna gelmiş olduğu büyük yığın hareketini küçültme,

yok saymaya çalışmak spekülatif ve çok sekter bir tavırdır. Bu durumda böyle bir sağ spekülatif yoruma karşı, öyle bir sol sekter tavır ortaya çıkabilir ki Çerkez Ethem ve başlıca lideri olduğu yığın hareketini şöyle yorumlayabilir:

Şayet o zamanın Anadolu'sunda kayda değer bir işçi kitlesi mevcut olsaydı, muhakkak ki o şartlarda aynı zamanda bir işçi sınıfı hareketi de söz konusu olacaktı. Ve bu hareket de ortaya daha kaliteli sosyalist devrimci bir politik kadro çıkarabilecekti. İşte o zaman Çerkez Ethem'in başkumandanlığına ulaştığı köylü hareketi işçi hareketi ile birleşir ve Anadolu'da Sovyet Devrimi'nin bir benzerini gerçekleştirebilirdi. Bu durumda Çerkez Ethem de en az bir Budyeni olurdu...

Ancak burada hemen aklımıza gelen muhtemel bir başka spekülatif yorumun yanlış olacağına da peşinen işaret etmek gerekiyor.

Evet Çerkez Ethem bir Budyeni olabilirdi ama bir Mao olamazdı. Çünkü yalnızca köylü hareketine dayanan bir devrim, bir burjuva hakimiyeti süreci geçirmeden kolay kolay sosyalist devrim sürecine giremez. Çin bunu başarmaya çalışan tek ülkedir. Ama o da bu başarısını Sovyet yardımlarından çok, etnik ve kültürel bakımdan homojenliğine borçlu olacaktır.

Halbuki Anadolu bir çok uluslu İmparatorluğun minyatürü gibiydi ve her ne kadar bir kültür potasında uzun yüzyıllar kaynaşmış olsalar da yine İmparatorluktaki halkların etnik ve kültürel farklılığını gösteriyorlardı. Dolayısıyla sonuna kadar yalnız gitmeye çalışan radikal bir köylü ihtilâli, bugünkü Türkiye bütünlüğünü sağlıyamaz, ve Anadolu ilkel «Kan Milliyetçiliği» fikrini güden pek çok ufak ülkelere bölünürdü. Bu ufak ülkelerden dış politik rüzgarların etkisiyle sosyalist ülkeler safına sürüklenenler meselâ bir Arnavutluk gibi, kapitalist ülkeler safına sürüklenenler ise meselâ bir Kuveyt gibi birşey olurdu...

* * *

Kuvvay-i Seyyare hareketi evrensel bir olaydır ve bugün için bilimsel hatta akademik bir araştırma inceleme konusudur.

Buna göre Kuvvay-i Seyyare gerçeğini bağımsız bir bütün olarak kabul etmeyip oraya buraya bağlı bir sonuç olay gibi görmek veya yok saymaya çalışmak en azından bilime saygısızlık olur Sayın Tunçay!

Onun için Milliyet Sanat Dergisi'ndeki yazınızda «direneceğim» dediğiniz yorumunuzda da direnmeseniz daha iyi olur: Nasıl ki bir Budyeni, Lenin'den emir alarak Budyeni olmadıysa Çerkez Ethem de ne İttihatçılardan ne Kemalistlerden ve ne de Sovyet İhtilâlcilerinden emir alarak Çerkez Ethem olmuştur.

Kuvvay-i Seyyare hareketini bir yandan TBMM'ne bağlamaya, Kuvvay-i Milliye içinde eritmeye çalışırken bir yandan da Yeni Dünya Gazetesi vasıtasıyla organik olarak Sovyet Devrimine —yâni Bolşevik Parti'ye— bağlamaya çalışıyorsunuz. İspat etmeye çabaladığınız şey sadece, saplanmış olduğunuz bir «ön yargı»dır: Büyük yığın hareketlerinin bile bir takım «komünist» adındaki umacıların tahrikleri neticesi meydana geldiği yargısı...

İspatına (!) çalıştığınız bu önyargınızı kuvvetlendirmek için Arif Oruç gibi «karaktersiz»lik damgası yemiş bir kişiyi iyi seçmişsiniz... Ama burada şimdilik yalnızca bir iddia olarak şu kadarını söyliyeyim ki Çerkez Ethem'in Arif Oruç'a hiç güvenmediği ve onu devamlı gözaltında tutturduğu da belgelenmiş bir gerçektir.

* * *

Son olarak sizin o önyargınıza karşı —acı da gelse— şu gerçekleri sıralayacağım :

Kuvvay-i Seyyare, tamamen ülkenin içinden çıkmış ve ülke içinden beslenmiş bir yoksul köylü ayaklanmasının ürünüdür. Hiç bir dış yardım ve maddi destek almamıştır.

Aynı zamanda bu hareket Anadolu'nun miskin eşraf ve ağası üzerinde kamçılayıcı bir rol oynamış ve onların bir kısmını ilerici hamlelere itelemiştir.

Kuvvay-i Milliye ise, eşraf-ağa tabakaları bir burjuva devriminin yükünü kaldıracak durumda olmadığından, büyük çapta dış yardıma dayanarak kurulmuş ve bu yardımın büyük bir kısmı da Bolşeviklerden sağlanmıştır.

Alttan yoksul köylülüğün itmesi ve dış yardımların çekmesi ile bugün pek de lâyık olmadıkları bir sosyal mevki kazanan (burjuva olan) dünün eşraf ve ağaları, bugün de bir işçi sınıfı hareketiyle —yine— itelenmedikçe, tarihen geç kalmışlığın verdiği umutsuzluk —ve aşağılık kompleksi— ile topluma zehir saçan, alıştığı tembellikle vatanını bile satan, sorumsuz bir «güruh» haline geleceklerdir.

Onun için, Türkiye'nin bugün —çok bilgili de olsa— «Marksolog»lara ve anti-komünist «sol» tarihçilerine değil, diyalektik metoda hakim, gerçek marksistlere ihtiyacı vardır Sayın Tunçay...

Not :

Bu yazı kaleme alındıktan bir süre sonra, Sayın Mete Tunçay ile görüşmek imkânını bulduk. Bize, üniversite ile ilişkisinin kesildiğini, dolayısiyle artık kendi-

sine «resmi tarihçi» denilmesinin mümkün olmadığını belirtti.

Tunçay görüşmemizde, sosyalizmin ideolojik ve doktrinel konularına girmekten, güncel sorunlarını tartışmaktan dikkatle kaçındı. Fakat buna rağmen - ortak noktaya yaklaşım, çelişkili görülse de - Türkiye'de Sosyalizmin (Tunçay'ın deyimi ile «sol»un) sentezlere varan, mûteber tarihinin ancak gerçek bir sosyalist partinin yetkili organınca yazılabileceği yargısında, yani böyle çok önemli ve somut bir noktada, görüş birliği içinde bulunduğumuzu anladık.

«TÜRKİYE'DE SOSYALİZM ARTIK BİR KADRO HAREKETİ OLMAKTAN KURTULMALIDIR.» BERAAT ETTİ.

Dergimizin 12'nci sayısında yayınlanmış bulunan A. Ergin Güran imzalı ve «Türkiye'de Sosyalizm Artık Bir Kadro Hareketi Olmaktan Kurtulmalıdır.» başlıklı yazı hakkında —T.C.K. nun 142 ve 312 nci maddelerini ihlâl ettiği gerekçesi ile— İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesinde dâvâ açıldığını bildirmiştik.

Sözkonusu dâvâ savcının da ikinci «Bilirkişi Raporu» yönünde «mütalaa»da bulunup sanıkların beraatini talep etmesi üzerine, Mahkeme Heyetinin «yazıda, sosyal bir sınıfı devirmek için cebir propogandası mevcut olmadığı» kanaatine varması ile beraatle neticelenmiştir.

Bununla ilgili olarak yukarıda sözü edilen «Bilirkişi Raporu»nu aynen yayınlıyoruz :

BİLİRKİŞİ RAPORU

İstanbul 2. Ağırceza Mahkemesi Başkanlığına,

Dosya No : 975/270 esas

Mahkemenizin 3/3/1976 tarihli kararı ile resen bilirkişi tayin edilmiş bulunmaktayız.

Vazifemiz, (Katkı) dergisinin 1975 mart tarihli 12 sayılı nüshasında yer alan «Türkiye'de sosyalizm artık bir kadro hareketi olmaktan kurtulmalı» başlıklı yazının TCK. 142 ve 312. maddelerinin ihlâl edilip edilmediğini tespitten ibarettir.

Yazıda, yığın hareketlerinin sosyalist kadro'yu oluşturacağı, sosyalist kadro'nun da yığın hareketini yönlendireceği tezi işlenmektedir. Komünizm, ihtilâl ve cebir yolu ile, silahlı mücadele ile toplumun işçi sınıfı dışındaki sınıflarını egemenlik altına alması demektir. İnceleme konusu yazıda ise, «bazı devrimci gruplar, Türkiye halklarının bir silahlı kalkışmasını özlemekte, ümit etmekte ve beklemektedirler.» denildikten sonra, bu hareketlerin yerinde olmadığı kanısına varılmaktadır; gerçekten bu hususta «halkların silahlı kalkışması hareketini oluşturmak yönündeki girişimler, şoven, dinsel ve oportünist eğilimlerden kaynaklanmaktadır; çünkü, bilinci çok düşük olan halklarda bu hareketler, etnik, kültürel, dinsel faktörlerin etkisi ile pek çok yan problemler doğuracak ve hatta emperyalist tahriklerle bu yan problemlerin ana sorun haline gelmesi bile sağlanabilecektir» (sh. 5/6). Silahlı bir ayaklanmanın bu kadar açık bir biçimde kabul edilmediği bir yazının komünizm propagandasını cezalandıran TCK. m. 142'ye girdiği söylenemez.

Yazının bir yerinde (sh. 4/son dört beş satırsa), herhangi bir burjuva partisinin işyeri konseylerini kurmak için işgal ve boykot hareketlerinden faydalanması olasılığı üzerinde durulurken, bu partinin başarı sağlaması karşısında hürmetle eğilmeye hazır olduğunu yazan bir kişinin, komünizm propagandası yaptığı nasıl söylenebilir? Bundan anlaşılan, yazarın hangi yoldan olursa olsun Türkiye'de bir gelişme, halkın seviyesinde bir yükselme istemesidir. Yazar, bunun gerçekleşmesi için hangi yolun geçerli, başarılı olabileceğini aramaktadır.

Yazıda, yığın hareketlerinin başarılı olması için silaha başvurmanın geçerli olmadığı tespit edilmiştir. Bunun dışında kalan hareketler grevler, işgaller ve boykotlar olmaktadır. Grevlerin suç olduğu ve olmadığı haller bulunduğuna göre, grev diyen bir kimsenin mutlaka kanunsuz grev telkin ettiği söylenemez. Boykotların da mutlaka suç teşkil edeceği iddia olunamaz; suç teşkil etmiyen boykotlar da vardır. Bu yüzden, bu hareketlere girişilmesi ile işyeri konseylerine varılabileceği biçimindeki düşüncenin mutlaka suç teşkil eden hareketlerin övülmesi, iyi görülmesi olduğu söylenemez.

İşgal hareketleri için de böyle düşünmek gerekir. TCK. m. 312'de «Kanunun cürüm saydığı bir fiili açıkça öven» derken, bu fiilin daha önce gerçekten işlenmiş bir cürüm niteliğinde olması durumundadır ki, sanık cezalandırılır; fiil bu suçu teşkil eder. İnceleme konusu yazıda 1966'danberi yapılan hangi işgal hareketinin söz konusu olduğu konusunda bir açıklık yoktur. Öyle bir işgal hareketi olur ki, işyeri sahibinin şikayeti olmadığı için fiil cezalandırılamaz, suç teşkil etmiyebi-

lir. İşte bütün bu ayrıntıları bilirkişi olarak yazıdan biz çıkaramadıktan sonra, bunu okuyucuların çıkarabileceği söylenememelidir. Bu açıklık eksik bulunduğu için yazının fikir düzeyinde, mücerret kaldığı, kanunun önlemek zaruretini duyup ceza tayin ettiği 312. maddeyi ihlâl etmediğini düşünmekteyiz. Başka bir deyimle, 312. madde daha önce işlenmiş bir cürmün varlığını gerektirmektedir; bu cürüm, 312. maddenin maddî unsuru olan övme veya iyi görmenin önşartıdır. Adeta hakaret suçundaki matufiyetin bulunmaması gibi, burada, inceleme konusu yazıda, böyle bir «cürüm»'ün açıkça gözükmediği görülmektedir. Açıkça görülmeyen bir fiil ise, 312. maddenin suç unsurlarının gerçekleşmediği, önşartın eksik olduğu fikrini kabûle götürmektedir.

Sonuç olarak, sosyal bir sınıfı devirmek için cebir propagandası mevcut olmadığı için TCK. m. 142'nin; önşart durumunda olan daha önce işlenmiş bir «cürüm» açıkça gösterilmemiş olduğu için TCK. m. 312'nin ihlâl edilmediği kanısına varılmıştır.

Saygı ile arzolunur. 14-4-1976

Bilirkişi	Bilirkişi	Bilirkişi
Prof. Dr. Öztekin Tosun	**Prof. Dr. Nevzat Gürelli**	**As. Dr. Erdener Yurtcan**

TÜRKİYE'DE SOSYALİM TARİHİNDEN

Bohor İsrail Efendinin **İştirak**'teki Yazıları

Alyans İzraelit Mektebi Müdürü Bohor İsrail Efendinin **İştirak**'teki ilk yazısı, derginin 11 inci sayısında yayınladığı (24 Nisan 1326) **Serbest-i Sa'yü amel** başlığını taşıyan bu yazıyı biraz sadeleştirerek aktaralım :

«Cemiyetin mümtaz sınıfına mensub olan iktisatçıların telif ettiği eserlerde esareti mutlaka (**Esclavage**), esaret-i arziyye (**servage**) için safiheler dolusu mütaalalar yürütüldüğü halde esaret-i ecriye (**salariat**) kaale bile alınmıyor. Son derece gariptir ki İlkçağ ve Ortaçağ gibi en uzak geçmişlere ait facîalar bütün incelikler ile tasvip olunuyor; hatta muhtelif kavimlerin ferdleri arasındaki münasebetler ayrı ayrı tahlil ve etyan ediliyor da, gözlerimizin önünde kanlı cerihalar ile teselsül ve taaküp eden esaret levhaları görülmüyor yahut ligarazin görülmek istenilmiyor olmalı ki hâl-i hâzırda en gün gibi âşikâr, en acı içtimaî hakikat; ecirlik iktisadî usulünün bulunduğu hâl-i esef iştimâl iken, bu bapta tek kelime serdi havay-ı muhitimizi dolduran yaldızlı adalete münafi sayılıyor. Yalnız müstahsil neticelerden amelenin hissesi mevkiinde bu çalışkan unsurun ücrete tâbi bulunması pek münasip bulunuyor, guyâ bazı âhvâlde patronlar teşebbüslerinde muvaffak olamazlarsa iflâs edince kanunen en evvel amelenin ücreti verileceğinden bunlar daima hisselerini alırlarmış. Acaba ücreti tayin hususun da hâl-i hâzırda cereyan eden kaide müstebit bir kaide mi, yoksa meşruta ve âdilâne bir kaide midir?

Bugün patronlarla amele arasında her ne kadar bir mukavele serbestîsi varsa da bu (serbestî) tabirinin tahtında müstetir olan (Hüve)yi anlamamak artık belâhatin ta kendisidir. Zira mukavele serbestîsi rekabet serbestîsine bağlıdır. Umumî mallar bu iktisadî mücadelenin mütemadî heyâhûyu esnasında durmıyan bir arz ve taleb dalgalanmasıyla taliplere nazaran kâh lüzumundan fazla ve kâh noksandır. Sermayedarlara (mal) sıfat ve haysiyetile satılan beşer kuvveti —ki sa'yü amel namı taşır— aynı kaideye tabîdir ve talipleri bulunan sermaye sahiplerinin ihtiyaçlarına göre bazen lüzumlu mikdarından ziyade ve bazan eksik bulunması icap ederken gitgide makine şeklindeki demir kuvvetinin beşer kuvveti yerine geçmesi musibetile (sa'yü amel) ismindeki

malın müsemma kıymeti ameleyi daimî bir iflâsa mahkûm edercesine her nisbet muhafaza olunarak pek aşağı bir derecede bulunur. Bu iflâs mahzâ sermayedaran tarafından bir gasıptır. Sermayedar sınıfı bütün şişmanlığını ameleyi kadit haline koymakla husule getiriyor. Cenap Şehabettin Beyin dediği gibi : Bir kasa dolmak için yüzlerle ufak ke seler boşalmalıdır. Şişmanlarla boş mideler namındaki iki içtimaî sınıf işte bu suretle hâsıl oluyor. Buna da Türkçe **merdümhârî** (yani insan yiyicilik) derler.

Dağ başında, mağara içinde insanın fikir ve duygu seviyesi hayvanlar mesabesinde olup ekseriye uğradığı açlık beliyyesinden kurtulmak için çok defa merdümhâr olduğu iştibâhtan azâdedir. Şüphesiz o devirde beşer cemiyetinin (Ferd cemiyet için, cemiyet ferd için çalışmalıdır.) makul temeli üzerine kurulu ve muntazam olmadığı bir zamana tesadüf eder. Eğer kâmil medeniyeti ifham eden bu esas kaide hükmünü yürütseydi, insanlar birbirlerini yemiyecekler ve münasebetlerini karşılıklı saygı ile tayin edeceklerdi. Heyhat ki o zaman vahşet zamanı idi! Şimdi? Yine vahşet zamanı! Hakiki hürriyet istihsal olunmadıkça vah şet yine bâkidir.

Ey (Sosyalizm) in hidayetin ta kendisi olduğunu itiraf etmiyenler, söyleyiniz bakayım, binlerle liralarını ihtiva eden demir kasalarına dayanarak tegallüp icra eden nüfuzlu kimseler; ayda otuz kırk kuruşa amele kullanan çiftlik sahipleri, bu «arnova» derebeyleri, yüzde otuz iki faizle para ibraz eden belde zenginleri, kariye ehalisini tazir ve iğfal eden mutavassıtlar, hakikî müstahsillerin haklarını gasp ve pâyimâl eden bütün bu tufeyliler nedir? Mesai iştiraki olsaydı bu müstâhkar levhalar, sefaletin tevlid ettiği fisk ve fücür, tamim ettiği küûl istimali, tahrib ettiği hayatlar, söndürdüğü hânümanlar, bütün bu haileler cereyan edecek mi idi?

C'est la lutte finale...

Evet bu son cidalimizdir. Şimdiye kadar esaretten esarete yuvar landık durduk. Artık esaretler silsilesinden iştirak devrine dahil olacağız. Emin olunuz ki bugünkü duhulümüz yarınki bârıka-i hakikati mizdir. Cemiyet-i iştirakiyeyi (sosyalist toplumunu) biz icadetmiyoruz, maddi hakikatlerden istinbat ediyor, anlıyoruz. Muhit, umumî mevcu dat, tabii hadiseler, içtimaî ahvâl, bizim «iştirak» diye icmal ettiğimz müstakbel beşer tarihini büyük bir talakatla tarif ve tasvir ediyor. Çalışalım, fahr ve huzuza müstağrak olarak çalışalım da sa'yü ameli esaretten kurtaralım.

Kasaba 8 Nisan 326

B. İsrail

***

Tıbbiyeli Talebeler ve Cağaloğlu'ndaki Toplantı

Tıbbiyeli talebeler 1925 Mart ayının son günlerinde tutuklanmış ve sorguya çekilmişti. **Cumhuriyet** gazetesinin 1 Nisan tarihli sayısı şu havadisi veriyordu:

Tıb Fakültesinden dokuz Efendinin İsticvâbı

«Tıb Fakültesi talebelerinden dokuz Efendi, evvelki akşam verilen bir emir mucibince tevkif edilmiştir. Tevkif olunanlar meyanında Şehap, Nuri ve Hikmet Efendiler de bulunmaktadır. Dün bu Efendiler, bazı mesail hakkında isticvab edilmişlerdir. Tahkikat ve isticvâbâtın netayicine göre, talebe Efendilerin serbest bırakılıp bırakılmıyacakları anlaşılacaktır.»

İki Nisan tarihli gazete **«İsticvab edilen Tıbbiyeli Talebe»** başlığı altında, birkaç satırlık havadis daha ekliyor:

«Dünkü nüshamızda tevkif edildiğini yazdığımız, Tıbbiye-i Askeriye talebesinden dokuz Efendi, Merkez Kumandanlığı emrile, ihtilâttan men edilmiştir. Maahâzâ, bu dokuz Efendinin gayr-i mevkuf olarak muhakeme edilecekleri söylenmektedir.»

Üç Nisan tarihli sayıda, «Tıbbiye-i Askeriye Talebesi Komünistlerle Münasebette bulunuyorlar mıydı?» başlıklı havadis yer alıyor:

«Tıbbiye-i Askeriye talebelerinden dokuz Efendinin, görülen lüzum üzerine tevkif edildiğini yazmıştık. Merkez Kumandanlığı, mevkuf Efendileri isticvâb etmektedir. **Akşam** gazetesi, talebenin bavullarında yapılan taharriyat esnasında, mevkufların Rusya'daki ÜÇÜNCÜ ENTERNASYONAL ile muhaberede bulunduklarına dair bazı evrak ele geçtiğini yazmıştır. Merkez Kumandanı Galip Bey, bu münasebetle, **Akşam**'a şu sözleri söylemiştir:

«Tıbbiye-i Askeriye talebesinden dokuz Efendi bazı Cemiyetler ve bu meyanda komünistlerle münasebette bulunduklarından dolayı taht-ı isticvâba alınmışlardır. Tahkikata devam olunmaktadır.»

Dokuz Nisan tarihli gazetede **«Komünist Tıbbiyeliler»** başlığı altında verilen tafsilat daha geniştir:

«Merkez Kumandanı yeni bazı tevkifatın muhtemel olduğunu beyan etmiştir.

Komünistlerle alâkadar olduklarından dolayı taht-ı tevkife alınan dokuz tıbbiye talebesinin isticvabatına devam olunmaktadır. Aldığımız malûmata göre: Merkez Kumandanlığı Cağaloğlunda, Mümtaz Efendinin evinde akdedilen hususî ve gizli içtimalardan haberdar ol-

muş ve bu mesele etrafında tamik-i tahkikata lüzum görmüştür. İçtimaa iştirak eden ve bu mesele ile alâkadar oldukları zan ve tahmin olunan bazı kimseler tevkif edileceklerdir. Merkez Kumandan Galip Bey, «**bazı tevkifatın muhtemel olduğunu, fakat isimlerini söyliyemiyeceğini**» beyan etmiş; ve, «**meselenin şümullu bir mahiyet îra ettiğini, bu sebeple tahkikatın daha ne kadar süreceğini tahmin edemediğini**» ilâve etmiştir. Alâkadar mahâfil, tahkikatı işkâl etmemek için, fazla malûmat vermekten içtinab etmektedirler.»

On Nisan tarihli sayıda, şu başlık göze çarpıyor: «**Komünist Tıbbiyelilerin Müşevvikleri de var.**»

«Zâbıta, bu müşevvikler hakkında da tahkikat ve takibat yapmaktadır.

Cağaloğlu'nda, bir evde içtimalar akdederek KOMÜNİZM LEHİNDE ve kendi aralarında tezahüratta bulunduklarından dolayı, dokuz tıbbiyeli Efendinin Merkez Kumandanlığında mevkuf bulundukları malûmdur. Bu gençler kendilerine mülâyim gelen MARKSİZM NAZARİYELERİ etrafında mubahasatta bulunmuştur; KIRMIZI ROZETLER takarak, ORAK ÇEKİÇ ŞEKLİNDE PASTALAR yemişlerdir.

Birkaç gündenberi Merkez Kumandanlığında mahfuz bulunan bu dokuz genç hakkındaki iptidaî tahkikat ikmal edilmiş ve evrakı Üçüncü Kolordu'ya tevdi edilmiştir.

Komünist gençler, tahkikatta, müevvelen (yani tevil yoluna saparak) itirafta bulunmuşlarsa da, bu işe kendiliklerinden girmediklerini ve kendilerini teşvik edenler olduğunu söylemişlerdir.

Mevkuf tıbbiyelilerin bahs ettiği müşevvikler hakkında polisçe tahkikat ve takibat yapılmaktadır. Maamafi, dün çıkan şayialara rağmen, henüz kimse tevkif edilmemiştir. Hariçtekilerin miktarı mevkuflardan fazla olduğu tahmin edilmektedir. Bunların ekserisi sivildir. Dün mevkuflardan iki kişi serbest bırakılmıştır.

Merkez Kumandanı Galip Bey (1) dün bir muharririmize, Komünist tıbbiyelilerin tevkifi hakkında âtideki malumatı vermiştir:

«Gazetelerde yazıldığı gibi, Cağaloğlu'nda yapılmakta olan içtimalarda muayyen bazı Askerî Tıbbiyelilerin de devam etmekte olması şüphelerimizi teyit eylemiş ve mevzuu bahs Efendiler tevkif olunmuştur. Haklarında yapılan iptidaî tahkikatı ikmal eyledik, kendilerini Üçüncü Kolordu'ya tevdi eyledik. Maamafih, muhakemeleri burada Divân-ı Harp tarafından icra edilirse, yine Merkez Kumandanlığında mevkuf

(1) Gazete, resmini de yayınlamıştı: «Komünist tıbbiyeliler meselesi hakkında muharririmize izahat veren Merkez Kumandanı Kaymakam Galip Bey.»

kalacaklardır.

Bu Efendiler, Cağaloğlu'ndaki hânede içtimalar akdetmiş ve bir cemiyet tesisini de düşünmüşlerdir. Bu cemiyetin ismi **«Genç Tıbbiyeliler Cemiyeti»**dir. Nizamnamesi tertip edilmiş olup, ihtimal müsaadesi de birkaç gün sonra alınacak idi.

Cağaloğlu'ndaki içtimada, mezkûr Cemiyete Askerî Efendilerin alınıp alınmaması da mevzuu bahs olmuş, bilâhara Heyet-i İdare intihabatı da yapılmıştı. Elde ettiğimiz rey varakalarından içtimaa iştirak edenlerin otuz kişi kadar olduğu anlaşılmaktadır.

Mevkuf Efendilerden ikisini, Şahabettin ve Sabit Efendileri serbest bıraktık.

Tevkif esnasında üzerlerinde bulduğumuz kitaplarını alıkoymuştuk. Aralarında notalar, Darülfünün Birliği Nizamnamesi vesair tıbbî kitaplar vardı. Bugün onları iade ettik. Kitaplarını okusunlar.

Aralarında bulunan Mülâzim-i evvel Efendi, askerî elbiseyi, ... ise de, bu muvakkattır. Kendisi stajyer olduğu için, askerliğini staj müddetinde ifa etmektedir. Yoksa askerî tabip değildir.

Biz tarassudatımızı daha ziyade temdit edecek; ve bu Efendilerin ne yapmak istediklerini tahkik edecektik. Fakat, takibatımızı kâfi görerek, kendilerini tevkif ettik. Herhalde onlar da bu tecrübeden sonra, bâdemâ, siyaset veya vazifeleri haricinde işlerle meşgul olmaktan sarfı nazar edecekler ve derslerini okuyacaklardır.

Yirmisekiz tarihli gazetede, **«Komünist Tıbbiyeliler»** başlıklı havadisle son bilgiler verilmektedir. Bu bilgilere göre **«tahkikat ikmal edilmiş ve talebe mekteplerine iade olunmuştur.»**

Okuyalım :

«Cağaloğlu'nda kaim bir evde KOMÜNİSTLİĞE AİT bazı müzakerelerde bulunmak üzere içtimalar akdetmekle maznun sekiz Tıbbiye talebesi ile Mümtaz Bey nâmındaki Doktor hakkında Merkez Kumandanlığından yapılan tahkikat raporları Orduya tevdi edilmiştir.

Bunların KOMÜNİSTLİĞE KARŞI SADECE MÜTEMAYİL BULUNDUKLARI anlaşılmış ise de BİLFİİL NİZAM-I İÇTİMAİYİ HALELDAR EDECEK BİR HAREKETLERİ görülmediği cihetle, kâffesi Bayramın birinci günü tahliye edilmiştir. Talebeler mekteplerine iade edilmiş olmakla beraber, Kolordu Mahâkim Şubesince, berây-ı muhakeme Divân-ı Harbe tevdi edilip edilmiyecekleri malum değildir. Maamafih, mamâileyhinin müddet-i mevkufiyetleri cezay-ı kâfi addedilerek, muhakemelerine lüzum görülmiyeceği zan edilmektedir.

Diğer siviller hakkında, zabıtaca takibatta bulunulduğu anlaşılmıştır.»

2 — **NİSAN** : Evsan Fabrikalarının Kartal ve Silahtarağa'da bulunan işyerlerinde önce 6, daha sonra 22 işçi işten atılmıştır. İşçilerin toplu karşı koymaları üzerine patron, fabrikalarının faaliyetini durdurmuştur. Bunun üzerine işçiler, arkadaşlarının da işten atılmasını protesto için BOYKOTa başlamışlardır.

6 — **NİSAN** : İngiliz İşçi Partisi ve Hükümet Başkanlığından istifa eden H. Wilson yerine J. Callaghan seçildi. - ABD'nin Japonya'da bulunan üslerinden birinde, CIA tarafından Kuzey Kore'li tutsaklar üzerinde «çeşitli uyuşturucu maddelerle ilgili deneyler» yapıldığını bir Japon gazetesi açıkladı. - Çanakkale Petkim Fabrikasında çalışan ve Petrol Kimya-İş Sendikasına kayıtlı olan işçiler zorla ve noter aracılığıyla sendikalarından istifa ettirilmişlerdir. İşçiler fabrika müdürünü savcılığa şikâyet etmiştir. - Bir süre önce greve başlayan Coca-Cola işçilerine karşı patron «lokavt» ilan etmiştir.

7 — **NİSAN** : İstanbul 4. Asliye Ceza Mahkemesi üzerlerinde tabanca bulundurdukları için tutuklanan 6 öğrenci hakkındaki «can güvenliği kuşkusuyla başvurulan bir davranış» şeklindeki gerekçeyi kabul etmiş ve öğrencileri serbest bırakmıştır. - Sivas'ın Divriği ilçesinde «Türkiye Cumhuriyetini yıkacağız, yerine şeriat düzeni kuracağız» diyen bir kişi Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesince «10 ay hapis» karariyle cezalandırılmış ve karar kesinleşmiştir. - Wolkswagen montaj fabrikasında «grev» kararı alınmışsa da patron «lokavt» ilân ettiğini bildirmiştir.

8 — **NİSAN** : Yeni kurulan Devrimci Belediyeler Genel Başkanlığına Vedat Dalokay seçildi. Dalokay «merkezî yönetimin vesayet ve denetimi altında tutulmaya» karşı mücadele edileceğini bildirerek «kent yönetiminde emekçi halkın ağırlığını koyması için» de çalışılacağını da açıklamasına eklemiştir. Dalokay, DİSK'in **«Valilik sisteminin kaldırılarak kentteki yönetimin seçimle iş başına gelen belediyelerde toplanması»** önerisini de desteklediklerini bildirmiştir.

(Not : DİSK'in adı geçen önerisini daha önce ilerici (!) basın haber olarak dahi hiç vermemiş ve suskunlukla geçiştirmiştir.)

- NATO Genel Merkezinde çalışan ve sendika üyesi olmayan 1200 memur ikinci kez (daha önceki 48 saatlik bir eylemdi.) BOYKOT yapmışlardır. - ABD Dışişleri Bakanı yaptığı bir basın toplantısında «NATO

üyesi ülkelerde komünist partilerin iktidara geçmesi NATO'yu dağıtır.» dedi. Bunun ABD'yi tecrit edeceğini bildiren Kissinger : «Duruma hakim olmak için çeşitli komünist rejimleri birbirinin karşısına çıkarmak» zorunda olduklarını da eklemiştir. Daha önce Kissinger'in danışmanı Sonnenfeldt'in (ki görüşleri «Sonnenfeldt Doktrini» diye tanınıyor.) «Doğu Avrupa ülkelerinde bağımsızlık ve özerklik eğilimlerini cesaretlendirme ve bu ülkelere kendi ulusal kimliklerini belirtme olanağını sağlamayı amaçladıklarını» bildiren görüşlerini örtbas için de böyle bir toplantının yapıldığı bildiriliyor.

9 — **NİSAN :** Ankara'da «komandolar»ın saldırısı sonucu aynı gün üç kişi öldü. Ölenlerden birinin Tabii Senatör M. Yurdakuler'in oğlu olduğu açıklandı. - Tuzla'daki bir plastik fabrikasında çalışırken işinden atılan bir işçi fabrika idare müdürü ve bekçisini öldürdü.

10 — **NİSAN :** TASS Ajansı yayınladığı bir yorumda, TRT televizyonunda yer alan «Komünizm ve Faşizm» adlı programı sert bir dille eleştirilmiş ve dizi programın «Sovyetler Birliği aleyhinde olmak, gerçeği çarpıtmak ve S. Birliği'ne saldırmak» amacında olduğunu belirtmiştir. Metin Toker'in hazırladığı program «İkinci Dünya Savaşında Nazilerin öldürdüğü Sovyet vatandaşlarının, filmde komünistler tarafından öldürüldüğü şeklinde gösterilmesi» ile «programın yazarlarının amacının filmde gösterilen kurbanlarla alay etmek» olduğu açıklanmıştır. Haberde «Sovyetler Birliğine dostları karşısında güvensizlik uyandırmak ve Türkiye ile gelişen ilişkileri zedelemek istiyen gerici güçlerin ve emperyalizm yardakçılarının bu programı hazırladıkları» yoruma eklenmiştir.

Sovyet Elçiliği durumu resmî düzeyde bir nota ile protesto etmiştir.

11 — **NİSAN :** DİSK Genel Sekreteri İbrahim Güzelce öldü.

12 — **NİSAN :** Girit'te görevli olarak bulunan ve «Yunanlıları küçük düşürücü» pankart astığı bildirilen bir ABD Assubayı 9 ay hapse mahkûm edilmiştir. - Daha önce 20 milyonluk bir yolsuzluk yaptığı için tutuklanan AP eski milletvekili Ş. Binay'ın üyesi bulunduğu bir başka dernek (İhtiyarlık Huzur Köşkleri Derneği) adına 10 milyonluk gümrük malını çekerek zimmetine geçirdiği de açıklandı. - CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in konuğu olarak F. Alman SPD Başkanı W. Brandt İstanbul'a geldi.

15 — **NİSAN :** Türk-İş Genel Kurulunda bir konuşma yapan Ecevit : «Planlama, Hükümete ortak olma gibi ekonomik ve siyasal yetkileri işçi temsilcileri de ele geçirdiği taktirde devlet yönetimine ortak olabileceklerini» açıkladı.

17 — **NİSAN :** Adalet Bakanı Müftüoğlu savcılara bir genelge yayınlayarak «Basını iyi izlemelerini» istemiş ve gerekçe olarak «Anayasa'nın düşünce ve kanaat özgürlüğünü sınırladığını »ileri sürmüştür. - CIA Başkanı Bush'un «gizli olarak» dört ülkeyi ziyaret ettiği açıklandı. - Ankara Belediye Başkanlığı, «aylıkların verilmediği için» işçiler tarafından İŞGAL edilmiştir. İşçiler, aylıkları verilinceye kadar İŞGALİ sürdüreceklerini açıklamışlardır. Bunun üzerine Maliye Bakanlığı, Belediye'ye para vermiştir. İşçiler, aylıklarına yetecek para gelince İŞGALE son vermişlerdir.

20 — **NİSAN :** Alkom ve Şahsuvar işyerlerinde BOYKOT sürdürülüyor. (İşyerlerinde DİSK Maden-İş Sendikası yetkilidir.) - Kardeş Elektrik, SSK Göztepe ve Okmeydanı Hastaneleri ile Vatan Özel Hastanesinde de BOYKOT sürüyor.

23 — **NİSAN :** İzmit-Derince Tekfen İmalat ve Mühendislik Fabrikasında, üyesi olmadıkları bir sendikaya sözleşme yetkisi verilmesini protesto için işçiler OTURMA BOYKOTU'na başladılar.

22 — **NİSAN :** Ceyhan'ın Sarıbahçe Köyünde daha önce Hazine arazilerini «gasb» eden ağalara karşı çıkarak bu toprakları İŞGAL edip işlemeye başlayan köylülere yapılan baskı sürdürülüyor. Son olarak, ağaların isteği üzerine 11 köylü tutuklanmıştır. - Yunanistan'ın birçok şehrinde «Amerikan işyerleri» tahrip edilmektedir.

24 — **NİSAN :** CHP Milletvekili Süleyman Genç, Başbakana bir soru önergesi vererek **«MİT eski Müsteşarı Bahattin Özülker'in raporunda, komünizm tehlikesinin abartıldığı, gerçekte böyle büyük bir tehlikenin olmadığı kaydedilmişti, bu raporu kamu oyuna açıklar mısınız?»** diye sormuş ve önergesine şöyle devam etmiştir : «Doğal olmayan MİT eski müsteşarı B. Özülker'in ölümüyle başlıyan, ondan sonra sürdürülen kalp krizi ve intihara bağlı ölümler vardır. Yirmiyi geçen bu tür ölümlerin hiçbirinin otopsi raporu bulunmamaktadır. ...Özülker'in otopsi raporunu açıklar mısınız?» - İstanbul Barosu'na bağlı «Hukuka saygı yürüyüşü»nü desteklediklerini açıklayan ve Adana Barosuna bağlı 37 avukat hakkında soruşturma açıldı. - Türk İdareciler Derneği, Genel Kurula sunulmak üzere hazırladıkları bir raporda «güvenlik kuvvetlerinin silahlı yardımcıya ihtiyacı yoktur.» denilmektedir.

25 — **NİSAN :** ABD'de yayınlanan bir gazete, CIA'nın, dünyanın çeşitli ülkelerindeki 200 kadar gazetede, 30 kadar ajansta, 20 radyo ve televizyon istasyonunda istediği haberi yayınlatma olanağı olduğunu açıklamıştır. Ayrıca CIA'nın 25 kitap yayıncısına da para verdiği ve istediği kitabı yayınlattığı da açıklamaya eklenmektedir.

26 — **NİSAN :** Devlet Plânlama Teşkilâtı'nın açıkladığına göre, ül-

kemizde açık işsiz sayısı çalışabilen nüfusun % 13 ü kadardır. Ki bu üç milyon civarında bir sayı demektir. Ayrıca toplam ücretlilerin yarısına yakın kısmı da her türlü sosyal güvenlikten yoksundur.

27 — **NİSAN** : Çayırova Cam Fabrikasında, sendika ile patron arasındaki toplu sözleşme görüşmelerinin çıkmaza girmesi üzerine, işçiler «üretimi düşürme» şeklinde BOYKOT'a başladılar.

28 — **NİSAN** : CHP Genel Başkanı B. Ecevit, Partisinin Ortak Grup toplantısında yaptığı konuşmanın bir bölümünde şunları söylemiştir: «Bu konuda sözle yetinmeyip iktidara geldiğimizde bu düzeni değiştireceğiz, demekle yetinmeyip öncelikle işçinin ve köylünün mücadelesine fiilen katılarak, bu gelir dağılımı adaletsizliğini, şimdiden savunulamaz, sürdürülemez hale getirici bir mücadeleyi açmamız gerekir.

Böylelikle, CHP'nin demokratik sol anlayışının gerçekliği ve uygulanabilirliği CHP'nin bu konudaki içtenliği, bütün inandırıcılığı ile ortaya çıkmış olacaktır... Demokratik sol düzen mücadelemiz sözde kalmış olmıyacak, fiilen sonuç vermeye başlıyan bir mücadele olacaktır. Ve bu mücadele, sadece parti olarak değil, bu düzenin sıkıntısını en çok çeken halk topluluklarile birlikte yürütüleceği için, her aşamasında CHP'yle halkı biribiriyle daha çok bütünleştiren bir mücadele olacaktır.

Bugün, çaresizlik içinde, sadece mitinglerden, sadece büyük toplantılardan yarar uman bütün iyiniyetli, ilerici güçler ve bizim bu stratejimizle kendilerine yeni ve daha umut verici mücadele ufuklarının açıldığını görmüş olacaklardır sanırım.» - ABD Senato Araştırma Komisyonu, CIA hakkındaki araştırmalarına devam etmektedir. Son olarak Komisyon raporlarından yapılan açıklamaya göre CIA: Son on yılda 900 büyük operasyona girişmiş, çoğunluğu ABD içinde yayınlanan 1000 kadar kitap bastırmış, para ile yabancılara yazdırdığı birçok makaleyi yine para ile yayınlatmış, bazı üniversite rektörleri ve profesörleri propoganda hizmetleri için seferber etmiş, toplam varlıkları 57 milyon dolar olan birçok şirketi gizli faaliyet için paravan olarak kullanmıştır... Ayrıca, CIA «Radio Free Europe» ve «Radio Liberty»nin beslenmesi gereken fonları hazırlamıştır. Bu iki radyo istasyonu Doğu Avrupa ülkelerine yayın yapmaktadır.

29 — **NİSAN** : İskenderun Demir Çelik Fabrikasında çalışan işçilerden 400'ü, arkadaşlarının haksız yere işten atılması üzerine BOYKOTa başladı.

30 — **NİSAN** : ABD en büyük şirketlerinden General Elektrik'in de diğer ülkelerde rüşvet dağıttığı açıklandı. - ABD Senato Özel Komisyonu CIA ve FBI'ın faaliyetleri hakkında bir rapor hazırlamıştır. Raporda «CIA, FBI ve öteki Amerikan casusluk örgütlerinin özellikle

kendi vatandaşlarına karşı ancak totaliter rejimlerde görülebilecek bir baskı politikası uyguladığı» belirtilmektedir. Bu servislerin «Anayasanın teminatı altında bulunan hak ve özgürlükleri hiçe saydıklarını ve milyonlarca Amerikalı hakkında «fiş» tuttukları» da açıklanmaktadır.

Rapora göre «CIA», 1953 ile 1973 arasında ülke içinde posta ile gönderilen mektuplardan 250.000 kadarını açıp bunları filmlemiş ve 2,5 milyon Amerikalı hakkında fiş tutmuştur. Tutulan fişler elektronik beyinler sayesinde dosyalanmıştır. Ayrıca FBI, en az 500.000 Amerikalı hakkında dosya tutarken Ulusal Güvenlik Ajansı, milyonlarca telgrafı gözden geçirmiş, askeri haber alma örgütü 110.000 Amerikalıyı fişlemiş ve Federal Vergi Dairesi 11.000 kişi ve yüzlerce kurum hakkında, bunların siyasi inançlarını göz önünde tutarak dosya hazırlamıştır. Bütün haberalma servisleri, bazı vatandaşların özel hayatlarıyla —özellikle cinsel yaşamları ile— çok yakından ilgilenmiştir.

1 — **MAYIS** : «İşçi Bayramı»nı kutlamak üzere DİSK'in düzenlediği yürüyüş ve gösteriye 200.000 kişinin katıldığı bildiriliyor. - Çayırova Cam Fabrikasında «üretimi yavaşlatmak» şeklinde BOYKOTa başlandı. BOYKOTa öncülük ettiği ileri sürülen işçilerden 35'i işten atıldı. - Levent Erman Ekmek Fabrikasını daha önce İŞGAL edip kendi yönetimlerinde üretimi sürdüren işçilerin bu eylemi Belediyece durduruldu. İşçiler modern fırının sökülmüş olması nedeniyle yakacak odun kullanmaktaydılar. Diğer fırınlarda da benzer şekilde odun kullanıldığı halde İstanbul Belediyesi ilgilileri yalnız bu fabrikayı mühürledi. İşçiler başka bir fabrikanın ekmeğini satarak geçimlerini sürdüreceklerini açıkladılar.

3 — **MAYIS** : Başbakan Demirel'in başkanlığında toplantı yapan Üniversite Rektörlerinden İstanbul Üniversitesi Rektörü Prof. Haluk Alp : «Ülkü Ocaklarının yarattığı korkunç tehlike»den bahsederek, «Bu komünizmle mücadele değildir. Yakında, MC dışındaki sosyal demokrat dahil bütün sol için (katli vaciptir) fermanı çıkacaktır.» dedi.

4 — **MAYIS** : Türkiye Ticaret, Sanayi Odaları ile Ticaret Borsaları Birliği Meclis ve Yönetim Kurulu Başkanları yayınladıkları bildiride : «Demokratik parlamenter rejime yönelen silahlı saldırılar yakın zamanda gittikçe şiddetini arttırarak ülkeyi bütünü ile iç kargaşalıklara sürüklemenin sınırına gelmiştir» demişlerdir. - Federal Almanya Başbakanı H. Schmidt, Fransa ve İtalya'da komünistlerin iktidara gelebilme olasılığıyla ilgili olarak «Bu bir felaket olmayabilir.» demiştir. Diğer ülkelerde de bunun olduğunu ve bundan «ne Avrupa'nın ne de NATO'nun çöktüğünü» eklemiştir.

7 — **MAYIS** : Şili'de 1973 yılında Başkan Allende'nin devrilmesinden beri, Diktatör Pinochet yönetiminin 40.000 kişiyi öldürttüğü ve 150.000 kişiyi de toplama kamplarına kapattığı bildiriliyor. — Carlo Erba Fabrikasında çalışan işçiler, 3 arkadaşının işten atılması dolayısiyle patronu protesto için yemekleri ve servis arabalarını BOYKOT etmişlerdir.

10 — **MAYIS** : Federal Almanya'da «şehir gerillası» olarak tanınan Ulrike Meinhof'un hapiste ölü olarak bulunduğu ve ölümünün şüpheli olduğu ileri sürülüyor.

11 — **MAYIS** : Danıştay'ın, kuruluşunun 108. yılı töreninde konuşan Başkan Prof. İ. H. Ülgen: «Danıştay kararlarının uygulanmaması, «görevi ihmâl», «görevi kötüye kullanma» ve «Anayasayı ihlâl» gibi çeşitli suç ve ceza hükümlerine girebileceğini» belirterek «Danıştay kararlarının infazı konusunda yoğunlaşan olumsuz eğilimlerin önlenmesi için, bu konuda kovuşturmaya yetkili mercileri de göreve davet ediyorum» demiştir. — Sanayicilerin İstanbul'da düzenlediği bir toplantıda konuşan CHP Milletvekili Prof. Besim Üstünel, konuşmasının bir bölümünde: «Çağdaş sağ olarak, demokratik sol akımın iktidara gelmesini sağlamanız gerekir. Eğer bu olmazsa Türkiye ikinci bir İspanya, ikinci bir Portekiz, ikinci bir İtalya olabilir. O zaman siz kaybedeceksiniz. Sonunda nasıl olsa siz kaybedeceksiniz, bugünden demokratik solun iktidar olmasını sağlayın, böylesi daha kolay olur.» demiştir.

12 — **MAYIS** : İtalyan Komünist Partisi, 20 Haziranda yapılacak genel seçimlerde «%10 nispetinde komünist olmayan aday göstereceğini» açıklamıştır. — CIA Başkanı G. Bush'un, istihbarat faaliyetlerinde «gazetecileri de kullanmak için izin istediği» açıklandı. — Dışişleri Bakanları seviyesinde toplanmakta olan 7. İslâm Konferansı İstanbulda çalışmalarına başladı.

13 — **MAYIS** : Türkiye Belediyeler Birliği Birinci Büyük Kongresinde alınan bir kararla «ortak bir fon kurulması» tezi kabul edilmiş ve bu «fon»da birikecek parayla «Mahalli İdarelerin her türlü ihtiyaçlarının üretimi için yatırım yapılması» biçiminde benimsenmiştir. Böylelikle «Türkiye'de üçüncü ve güçlü bir sektörün oluşturulacağı» ileri sürülmüştür. — TRT Televizyonunda, Çin Halk Cumhuriyeti sınırları içinde bulunan Doğu Türkistan'la ilgili filmlerden birinin yayınından sonra, Çin Halk Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliği durumu Türkiye Dışişleri Bakanlığı nezdinde sözlü olarak «protesto» etmiştir. Aynı şekilde, kendi ülke sınırları içindeki konularla ilgili yayınlar yüzünden İran ve Irak ta sert tepkiler göstermişlerdir.

14 — **MAYIS** : Yüksek Askeri Şura Üyesi Orgeneral İrfan Özay-

dınlı'nın «Kuvvet Komutanlığı rütbesini yasalara aykırı olarak Korgeneralliğe indiren işlem ile bu kadroya asaleten atanan Korgeneral Cemal Engin'in atama işleminin iptali için» Askeri Yüksek İdare Mahkemesine başvurduğu açıklandı. — Uluslararası Telgraf ve Telefon Şirketi (İTT) nin, Allende'in Başkanlığı döneminde, Şili'ye «antikomünist mücadelede kullanılmak üzere» 5,5 milyon ilra gönderdiği açıklandı. Açıklamayı yapan İTT Başyöneticisi «bu paranın gönderilmesinin ne Amerika ve ne de Şili yasalarına aykırı olduğunu, sadece İTT'nin çıkarlarının sözkonusu olduğunu» açıklamasına eklemektedir. — ABD ile Sovyetler Birliği «nükleer denemeleri sınırlandıran anlaşma»yı Moskova'da imzaladılar. — Millet Meclisinde, ABD ambargosu karşısında alınacak tedbirleri saptamak için genel görüşme açıldı.

15 — **MAYIS** : FKÖ Temsilcisi Kaddumi : «Türk Hükümetinin herhangi bir ön koşul ileri sürmesi halinde, FKÖ Bürosu açmayacaklarını» açıklamıştır. — CİA ve FBI'nin, Başkan J. Kennedy'nin öldürülmesiyle ilgili araştırmaları yapan Warren Komisyonuna yanlış bilgi verdiği ve bu konuda yeterli belgelerin bulunduğu açıklandı.

16 — **MAYIS** : Hava Kuvvetleri Komutanı Korgeneral Engin'i Orgeneralliğe yükseltebilmek için yeni bir tasarı hazırlandığı bildiriliyor. — Hacettepe Nüfus Etüdleri Enstitüsünün Amerikalı uzmanlarla birlikte düzenledikleri «Türkiye'de Nüfus Planlaması» adlı anketin sadece Bakanlara, Müsteşarlara, Genel Müdürlere, Parti Yöneticilerine ve Büyük İş Adamlarına yöneltilmesi ve «nüfusla ilgili olmayan» soruların sorulması, aslında sorulan soruların «sadece ve doğrudan Türkiye'nin yönetimi ile ilgili olması»nın çok geniş tepkilere ve eleştirilere neden olduğu bildiriliyor. — Türkiye'de toplanan ve İslâm Ülkeleri Dışişleri Konferansı adı verilen ve 42 ülkeden oluşan Konferans'ın son kararında «İsrail'in Birleşmiş Milletler'den çıkarılması» görüşü benimsenmiştir. Türkiye bu görüşe bir kayıt koymadan katılmıştır. Konferansın Kıbrıs konusunda da «Coğrafî Federasyon» tezini kabul ettiği ve «askeri üslerden arınmış ve Bağımsız Kıbrıs Devleti»ni destekleyeceği karar altına alınmıştır. — Göreve yeni başlayan, Sovyetler Birliği'nin Atina Büyükelçisi, Yunanistan'da muhalefette bulunan sol parti liderleriyle bir görüşme yaptı. Yunan Hükümeti, durumu İçişlerine müdahale sayarak protesto etti. — ABD Pentagon yetkililerinin, kendi ülke kamuoyunu Amerikanın güçsüzleştiğine inandırmak için Sovyetler Birliğinin gücünü olduğundan çok daha yüksek gösterdikleri ve böylelikle istedikleri yatırımların yapılmasını sağladıkları bildiriliyor. ABD'nin son beş yılda sadece gemi yapımı için dokuz milyar dolara yakın harcama yaptığı açıklandı.

18 — **MAYIS** : Genel Kurmay Başkanı Sancar: «Türk Silâhlı Kuvvetleri hiç bir siyasi parti veya zümrenin yanında değildir.» — İtalya'nın Ankara Büyükelçisi'nin Lockheed rüşvet olayıyla ilgili olduğu, hapse atılan A. Lefebre adlı bir Avukat tarafından açıklandı. — Siirt'e bağlı Kurtalan'ın üç köyünde köylüler toprakları İŞGAL ettiler. Tatlı Köyündeki köylüler «toprakların kendilerine verilmesi gerektiğini ve bunun için gerekli yerlere başvurduklarını» belirttiler. Saitbeyli Köylüleri ise «toprakların kendilerine ait olduğunu ve ağalarca gasb edildiğini bunun için İŞGALİ sürdüreceklerini» açıkladılar.

19 — **MAYIS** : İDG Mahkemesi tarafından «Parti defterlerini vermediği» gerekçesiyle, «altı ay hapsen tazyik» kararıyla tutuklanan TEP Partisi Genel Başkanı M. Belli tahliye edildi. — CIA'nın, Vietnam savaşı sırasında «savaşa karşı olanlar» için 'Mercimek', 'Direniş' ve 'Kaos' adlı üç büyük «operasyon»a giriştiği açıklandı. En ağır ve genişi olan 'Kaos' operasyonunda, 300.000 Amerikan vatandaşın adı elektronik beyinlerle kaydedildi. 7.500 kişinin özel hayatları bütün ayrıntılarıyla; mektuplarının açılması, evlerinin dinlenmesi, evlerine kamera yerleştirilmesi gibi... incelendi.

20 — **MAYIS** : Derince Tekfen Fabrikasındaki işçiler, istemedikleri bir sendikaya toplu sözleşme yetkisi verilmesi üzerine, durumu protesto için BOYKOT'a başladılar. — İstanbul Radyosu Müdürü İlhan Başarı'nın «müstahdemlerle memur olanların ayrı ayrı yemek yemelerini» bir bildiriyle duyurması üzerine, Radyo Müdürlüğünde çalışan bütün memur ve müstahdemler yemek BOYKOT'una başladılar.

21 — **MAYIS** : ABD Senatosu, CIA ve diğer tüm casusluk örgütlerini tam denetleyecek bir kanun teklifini büyük bir çoğunlukla kabul etti. Kanunu, Başkan Ford'un veto etme hakkı yoktur. Kesinleşen kanuna göre, CIA ve öteki casusluk kuruluşlarının bütçeleri yeni kurulacak 15 üyeli bir komitece kararlaştırılacak ve bu komite CIA'nın bütün gizli operasyonlarını denetleyecek, sakıncalı bulduklarını da reddedebilecektir.

22 — **MAYIS** : Siirt'in Kozluk İlçesi - Kocaağalı Köyünde, ağaların köylülere ait olan beş bin dönümlük arazilere «el koyduğu» bildirilmiştir. Bunun üzerine köylüler,'Vilâyet bahçesini İŞGAL ederek «toprakları geri verilinceye kadar işgali kaldırmayacaklarını» bildirdiler. — 1 Mayıs'ın «İşçi Bayramı» olarak kutlanması için CHP'li üç milletvekili (A. Baştürk, S. Genç ve Ş. Koç) kanun teklifi verdiler.

23 — **MAYIS : TRT'de çalışan bütün elemanların katıldığı ve tümünün haklarını ve isteklerini ortak olarak savunmak üzere bir İŞYERİ KONSEYİ'nin kurulduğu açıklandı. TRT'de çalışan kitlelerin örgüt-**

leri olan TMMOB İşyeri Temsilciliği, TUTED İşyeri Komitesi ve Yeni Haber - İş Sendikası İşyeri Komitesi ortak hareket için TRT İŞYERİ KONSEYİ'nin kurulduğunu açıkladılar.

TRT İŞYERİ KONSEYİ'nin ilk olarak 29 Mayısta yapılacak «TRT' ye giriş sınavlarına karşı aktif bir mücadele verilmesi konusunu kararlaştırdığı bildiriliyor.

25 — **MAYIS** : Pazar günü Sinop Belediye Başkanlığı için yapılan seçimi CHP adayı kazandı. CHP'nin oylarının %141 arttığı belirtiliyor.

26 — **Mayıs** : Yunanistan'da, siyasal amaçlı grevi yasaklayan bir kanun tasarısını protesto etmek için 48 saatlik genel grev kararı alındı. Grev sırasında polislerin işçilere saldırdığı ve bir çok işçinin yaralandığı bildiriliyor. İşçiler bu saldırıları kınamak için yeniden gösterilere başladılar. — ABD First National City Bank, İstanbul'da «şube» açtı. Banka, Türkiye'ye 250 milyon dolar kredi verecek, bunun karşılığında ise, Türkiye Ekonomisini inceliyecek ve malî mevzuat hakkında devamlı olarak bilgiler toplayacak...

27 — **MAYIS** : CHP Meclis Grubu, İçişleri Bakanlığına bağlı Emniyet Örgütü ve görevlerinin yürütülmesi hakkında «Meclis Araştırması» açılması için Millet Meclisi Başkanlığına önerge verdi. — Şişli Çocuk Hastanesinde düzenlenen bir tıbbî sempozyumda Türkiye'de intihar olayları ele alındı ve «en fazla intiharların yüksek sosyal sınıflarda olduğu» belirtildi. — «Anayasa ve Hürriyet Bayramı» ile ilgili olarak bir konuşma yapan Cumhurbaşkanı Korutürk, konuşmasının bir yerinde : «Türkiye Cumhuriyeti'nin genel siyasetinde mevcut olmıyan bir (pantürkizm), bir (panislamizm) görüntüsünü getirmeye ve Cumhuriyet Türkiye'sinin genel tutumu ile çağdışı kalmış (Hilâl - Haç) düşmanlığı imajını yaratacak eylemlere girişmeye kimsenin hakkı yoktur.» dedi.

29 — **MAYIS** : İngiltere'de, iktidarda bulunan İşçi Partisinin Ulusal Yürütme Komitesi (Komitede sol kanat etkindir.) tarafından, Parti'nin gelecek on yıl içinde izleyeceği tutumu belirleyen bir rapor hazırlanmıştır. Raporda, İngiltere'nin, ABD'den bağımsız bir dış politika tavrı koyması ve «Peru, Panama ve diğer Latin Amerikan ülkelerinin, ABD'nin etkinliğini kıran davranışları» övülmekte ve ABD şiddetle eleştirilmektedir.

Raporda «devletin ekonomiye olan müdahalesinin arttırılması ve **işyerlerinin işçiler tarafından denetlenmesi ile işçilerin İşyeri Konseylerini kurarak örgütlenmeleri»** görüşü benimsenmiştir.

Öte yandan, İngiltere İşçi Partisi Hükümetinin «gemi inşa sanayii

firmaları ile hayvancılık firmalarının en kısa süre içinde devletleştirilmesini» öngören bir kanun tasarısının mecliste görüşülmesi sırasında Mecliste kavga çıkmıştır. Tasarı kabul edilince, kavga büyümüş ve Muhafazakâr Parti Milletvekilleri sağ ellerini ileri doğru uzatarak «Nazi selâmı» vermişlerdir. İşçi Partililer ise zafer şarkıları ve bu arada «Kızıl Bayrak» marşını okumuşlardır.

30 — **MAYIS**: İsviçre - Zürih'te bulunan Türk Konsolosluğu ile bir Türk Bankası binalarına patlayıcı madde atıldığı bildiriliyor. — İsveç'te bulunan İranlı öğrenciler «ülkelerindeki siyasi tedhiş havasını» protesto etmek amacıyla açlık grevi yapıyorlar. İran'da bugünkü yönetimi eleştirdiği için 50.000 kadar siyasi tutuklunun cezaevinde bulunduğu açıklandı.

31 — **MAYIS**: MHP Genel Başkanı Türkeş, Cumhurbaşkanı'nın 27 Mayıs konuşmasına cevap olarak «islamiyet ve Türk milliyetçiliği aleyhine tavır alıcı beyanlar şaşırtıcıdır» demiş ve konuşmanın «vehim eseri bir yorumla takdim edildiğini» ileri sürmüştür.

2 — **HAZİRAN**: Lübnan'da iç savaş sürerken, Hıristiyan'ları destekleyen Suriye, zırhlı birlikleri eşliğinde ordusunu Lübnan'a sokmuş ve Lübnan'ı işgale başlamıştır. — ÇBS Fabrikalarında toplu sözleşme görüşmeleri sürerken patronun 500 işçiyi işten attığı açıklandı.

3 — **HAZİRAN**: Bulgaristan Devlet Konseyi Başkanı Todor Jivkof, Cumhurbaşkanı Korutürk'ün resmi davetlisi olarak Ankara'ya geldi.

4 — **HAZİRAN**: Polis Emeklileri Derneği İzmir Şubesi Başkanı bir açıklama yaparak: «polisin silahtan arınması gerektiğini» ve böylelikle «polise saygının artacağını» söylemiştir.

5 — **HAZİRAN**: Genel Sigorta Şirketinde çalışan 100 kadar işçi, hakları verilmediği ve onları savunan hukuk müşaviri işten atıldığı için BOYKOTa başladılar. İşçiler haklarını başka türlü alamayacaklarını ve bunun için BOYKOTu sürdürmekte kararlı olduklarını bildiriyorlar. — FKP ve İKP'nin liderleri G. Marchais ve E. Berlinguer'in birer konuşma yaptığı, 100.000 kişinin katıldığı bir miting Paris'te yapıldı. Mitingin, «Avrupa Komünizmi»nin doğuşu yolunda bir adım olduğu bildiriliyor. Berlinguer, mitingteki konuşmasında: «Bugün ne otuzları ne de ellileri yaşıyoruz. Bugünkü Avrupa'da yumuşama gerçeği giderek yerleşmektedir. Kapitalist Avrupa'daki değişiklikler ve gelişme sağa doğru değil kendi özellikleri içinde kalarak sola doğru oluşmaktadır.» demiştir. Konuşmasının bir başka bölümünde ise: «Her türlü dış müdahaleyi reddederken İtalya'nın uluslararası ittifak ve kuruluşlardaki üyeliğini tartışma konusu yapmıyoruz. İtalya bu çerçeve

içinde, Avrupa ve dünyadaki detant ve işbirliği içinde daha faal bir rol oynamalıdır. AET'ye gelince, ülkemiz bu kuruluşun hedeflerinin demokratikleştirilmesini önermektedir.» İkinci konuşmayı yapan FKP lideri Marchais ise : «ABD emperyalistlerinin ülkemizin içişlerine karışmasını kınıyoruz. Amerikan halkı kendi bağımsızlığı, egemenliği için ikiyüz yıl savaşmıştır. Bıraksınlar bizim halkımız da yolunu özgürlük içinde seçsin. ... Ortakpazar bugün çokuluslu şirketlerin egemenliği altındadır. Yönleri ve yöntemi değiştirilmelidir.» demiştir. — Ankara'da bulunan Bulgar Devlet Konseyi Başkanı Jivkof ile beraberindeki Bulgar Heyeti, Türkiye'ye «vize muafiyeti» önermişler, ancak bu öneri Türkiye tarafından reddedilmiştir.

6 — **HAZİRAN** : CHP'nin Sivas'ta düzenlediği mitinge ilk hazırlıkları yapmakta olan parlamenterlere, komandolar tarafından ateş açıldı.

8 — **HAZİRAN** : Batı Almanya Başbakanı H. Schmidt'in, Ankara ziyaretinden sonra, Türkiye'yi ekonomik bakımdan «bir domuz ahırı» na benzettiği Der Spiegel'de açıklanmıştır. Alman Heyetinde Başbakan Schmidt ile gelen İktisat Bakanlığı Müsteşarı Dr. Rohwedder'i, Türk Hükümeti'nden hiç bir üyenin görüşmek üzere kabul etmediği de eklenmekte ve «ekonomik felâketten, ekonomik işbirliği ile kurtulmaya niyetli olmadıkları» için Türk Yöneticiler suçlanmaktadır. «Boğaziçindeki hasta adam sadece askeri yardım ve sermaye yardımı için başkalarına avuç açmaktadır.» diyen yazıya «Türk Başbakanı Süleyman Demirel'in mali yardım ve Alman silâhları satın almak üzere daha iyi krediler elde etme yolundaki isteklerini, Schmidt sert biçimde reddetti. Türkler, bu red karşısında sabırla durumu sineye çektiler, Demirel'in «Schmidt'in öğütlerinden yararlandık» dediği eklenmektedir. — Yugoslav Devlet Başkanı Josip B. Tito, resmi bir ziyaret için Ankara'ya geldi. — ABD'de «Akdeniz'de Özgürlük İçin Yurttaşlar Birliği» adlı bir dernek kurulmuş ve derneğin amacının «İtalya'yı komünizmin eline düşmekten korumak» olduğu açıklanmıştır. «İtalyan Hükümetinin komünistlerin eline geçmesi tehlikesinin, İkinci Dünya Savaşından beri en büyük tehlike olduğu» ileri sürülen kuruluş bildirisinde, Amerikan yurttaşlarını, İtalya'daki bütün dost ve yakınlarına mektup yazarak onları derneğin görüşü doğrultusunda ikna etmelerini istemektedir.

9 — **HAZİRAN** : Gaziantep'te bir «hücre» kurdukları ileri sürülen ve bir baskın sonucu bir evde yakalanmak istiyen kişilerin ateş açmaları üzerine ev silahlı birlikler ve tanklarla sarıldı. «Büyük Basın» olayı renkli ve çeşit çeşit resimlerle verirken Günaydın Gazetesi, «olay»ın niteliğini vurgulayarak konudan hiç bahsetmedi.

10 — HAZİRAN : İstanbul - Kuloğlu dokuma tesislerinde 50 işçi bir arkadaşlarının işten atılmasını protesto için BOYKOTa başladı. — İstanbul'da Genel Sigorta'da çalışan 80 kadar işçi, BOYKOTu 15 gündür sürdürüyor.

11 — HAZİRAN : ABD'nin Madrid Elçisi W. Stable'nin «İspanya' da Komünist Parti'nin serbest bırakılmaması için» açık olarak çaba gösterdiği bildiriliyor.

12 — HAZİRAN : Perfektüp Fabrikasında çalışan 600 işçi, 3 arkadaşının patron tarafından işten atılmak istenmesi üzerine BOYKOTa başladı. Önce iş akitleri feshedilen işçileri, işyerinden, polis getirterek attırmak istiyen patronun bu tutumuna sert bir şekilde karşı çıkan işçiler arkadaşlarını polise teslim etmemişlerdir. Ayrıca baskıyı protesto için BOYKOT'a başlayan işçilerin üç vardıyası da birleşerek fabrikayı İŞGAL etmiş ve görüşmeler istedikleri gibi sonuçlanıncaya kadar fabrikadan çıkmayacaklarını bildirmişlerdir. — Türk Demir Döküm' de çalışan 3000 işçi, bir arkadaşlarının iş kazasında ölmesi üzerine patronu protesto için bir saatlik BOYKOT yapmışlardır. İşçiler, arkadaşlarının tamamen işgüvenliğinin olmayışı ve patronun ihmali sonucu öldüğünü bildirerek, cenazeyi fabrikanın önünden kaldıracaklarını ve törene tüm işçilerin katılacağını, fabrikayı tören sırasında boşaltacaklarını da açıklamışlardır. — Amasya - Yeni Çeltek Kömür Madeni Ocaklarında çalışan işçiler arasında çatışma çıktığı ve 4 işçinin öldüğü açıklandı.

13 — HAZİRAN : İstanbul'da 298 öğretim üyesi ve 519 öğretim yardımcısı bir bildiri yayınlayarak : «Panislamizm ve pantürkizm gerici akımın uzantılarıdır.» dedi. — Angola'da MPLA örgütüne karşı savaşan, çoğunluğu Amerikalı ve İngiliz olan «Paralı Askerler»in yargılanmasına başlandı. Bütün dünya televizyonlarında yayınlanacak olan yargılamanın ilk duruşmasında bir Amerikalı asker «kendilerini yöneten kişiyi öldürmek için bir kurşun sakladığını ve paralı asker olmaktan nefret ettiğini» bildirirken bir İngiliz asker ise «Angola'da kimin ne için dövüştüğünü bilmediğini» açıklamıştır. — ABD'nin Cenevre'de görevl 15 diplomatının CIA ajanı olduğu açıklandı. Bu ajanların amaçlarının, çeşitli uluslararası örgütlere sızmak ve gelişme yolundaki ülkeler uyrukları arasından kendi hesaplarına casus olarak çalışacak kişiler bulmak olduğu açıklamaya eklenmiştir. — Altınok Mühendislik Bürosunda çalışan sekiz mühendis, üç mimar, bir teknisyen, bir çaycı ve iki yardımcı eleman BOYKOTa başladı. Hakları verilmeyen ve kayıtlı oldukları sendikanın grev hakkının doğmasına 4 gün kala işyerini kapattığını bildiren patronun bu kararına karşı BOYKOT kararı alın-

mıştır. Patronun işyerini kapatmak istemesine karşın bu kararı alan uzman işçiler işyerinden ayrılmama kararı almışlardır.

15 — **HAZİRAN :** Yargıtay Başsavcılığı, MHP'nin yurt dışındaki örgütünün kapanması istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvurdu.

16 — **HAZİRAN :** Cibali Sigara Fabrikası ve Nakliyat Grup Müdürlüğünde çalışmakta olan 3000 kadar işçi, patronun toplu iş sözleşmesi görüşmelerine katılmayı kabul etmemesi üzerine, Tekel İstanbul Müdürülğü önünde protesto gösterisi yaptılar.

17 — **HAZİRAN :** Beyrut'taki ABD Büyükelçisi ile Ticaret Ateşesi ve şoförü öldürüldü. — ABD, Lübnan'a karşı bir müdahale için Kıbrısta'ki İngiliz üssünde yığınak yapıyor. — İçişleri Bakanlığı bir genelge yayınlayarak, çoğunluğu Said-i Nursi'ye ait kitaplar hakkında takibata geçilmemesini istedi. — Küçükköy'de bulunan Uğurgül Fabrikasında çalışan 700 işçi, arkadaşlarının iş akidlerinin feshedilmesini protesto etmek için BOYKOTa başladılar. Maden-İş Sendikası yetkilileri herhangi bir olay çıkmasını önlemek için (!) işçileri evlerine göndermişlerdir. İşçilerin işyerini terketmesinden sonra patron fabrikayı kapatmış ve jandarma çağırmıştır. Sabah işçiler gelince işyerlerini kapalı bulmuşlardır. İşçiler, fabrika önünden ayrılmıyarak BOYKOTlarını sürdürmektedirler. — Perfektüp işyerinde 600 kadar işçi BOYKOTlarını sürdürürken patron fabrikasını kapatmıştır. İşçiler fabrika açıldıktan sonra BOYKOTlarını yeniden başlatacaklarını söylemişlerdir. — Bursa'da Renault Fabrikalarında çalışan ve DİSK'e bağlı olan işçiler, dışarıdan gelen ve Türk-İş'e bağlı olduğu bildirilen işçilerin bildiri dağıtmalarını önlemişler ve dışarıdan gelen işçilerle çatışmışlardır.

20 — **HAZİRAN :** Kıbrıs Türk Federe Devleti'nde çok partili ilk seçim yapıldı.

22 — **HAZİRAN :** İtalya'da yapılan seçimlerde yalnız Komünist Parti'nin oylarının arttığı ve Senato'da % 6, Temsilciler Meclisi'nde % 8,4 artışın İKP'nin çok güçlenmesini sağladığı bildiriliyor. — Romanya Devlet Başkanı Nicolai Ceausescu resmi bir ziyarette bulunmak üzere Türkiye'ye geldi.

24 — **HAZİRAN :** Askeri Yargıtay, Hava Kuvvetleri eski Komutanı Alpkaya ve arkadaşları hakkında beraat kararını onayladı. — Boykotta bulunan Uğurgül işçileri, işyerinden uzaklaştırmak isteyen jandarmayla çatıştılar. Birçok işçi yaralandı, beş işçi de tutuklandı.

25 — **HAZİRAN :** ABD, bağımsızlığını yeni kazanan Angola'nın Birleşmiş Milletlere üye olma kararını veto etti. — Vietnam Millet Meclisinde iki Vietnam'ın birleşmesi için oy birliğiyle karar alındı.

27 — **HAZİRAN :** Polonya Hükümeti gıda maddelerine yaptığı

zammı, bütün işçilerin BOYKOTa geçmeleri üzerine iptal ettiğini açıkladı. — PTT Şehirlerarası telefon işletmelerinde çalışan personel, çalışma saatlerinin arttırılmasını protesto için 2 saatlik BOYKOT yaptı.

28 — HAZİRAN : Maliye Bakanı Ergenekon, Yahya Demirel'in 30 milyon usulsüz kredi aldığını tespit eden ve açıklayan Banka Yeminli Murakıpları hakkında soruşturma açtırdı. — Türkiye Gazeteciler Sendikası, Türk - İş'le işbirliği yapan Asya Amerika Hür Çalışma Enstitüsünün CIA ile ilişkisi olduğunu Amerikan belgeleriyle ispat eden bir rapor hazırladı. — Ankara'da fırın işçilerinin BOYKOTu sürüyor.

29 — HAZİRAN : Anayasa Mahkemesi, 6 ay içinde yurt dışındaki örgütlerini kapatması için MHP'ye ihtar verdi. — Avrupa Komünist Partileri Konferansı Doğu Berlin'de başladı. Konferansa 29 ülkenin komünist partisi katılıyor.

30 — HAZİRAN : Avrupa Komünist Partileri Konferansında, her KP'nin kendi ülkesinin koşullarına göre taktiklerini tesbit edebileceği yolunda karar alındı. — Fransa'da ilkbaharda yapılacak olan seçimlerde KP, SP ve Radikal Partilerin işbirliği yapması kararlaştırıldı. — Brejnev, NATO ve Varşova Paktlarının faaliyetlerini aynı anda durdurmaları için gereken herşeyi yapmaya hazır olduklarını söyledi.

1 — TEMMUZ : Bursa'da Türk Metal İş Sendikası üyeleri, bozkurt amblemli bir bildiriyi dağıtırken olay çıkarmış ve DİSK üyesi bir işçiyi öldürmüş, iki işçiyi de ağır yaralamışlardır. — Bütangaz Bayileri, sorunlarına Hükümetçe bir çözüm bulunmadığı taktirde Türkiye çapında BOYKOT yapacaklarını açıkladılar. — Taç Fabrikasında 3 arkadaşının işten atılmasını protesto etmek için 86 işçi BOYKOTa başladı.

2 — TEMMUZ : İstanbul Belediyesi ile Genel-İş Sendikası arasında imzalanan sözleşmeden yararlanamayan Belediye İşçileri Federasyonu ve Türkiye Genel İş Sendikası üyeleri BOYKOTa başladılar. İşçiler daha sonra Belediye binasını İŞGAL ederek, 48 saatlik bir süre tanımış ve kendilerinin de aynı haklardan yararlanmak istediklerini bildirmişlerdir. Bu süre içinde hakları benimsenmezse BOYKOTu yaygınlaştıracaklarını açıklamalarına eklemişlerdir. — TOFAŞ (Bursa) taki saldırılarda ölen işçi için 13 işyerinde 10.000 nin üzerinde işçi üretimi durdurarak BOYKOT yapmışlardır. — ABD Federal Soruşturma Bürosu (FBI) Başkanı Clarence Kelley, yıkıcı faaliyette bulunduğu şüphesiyle bazı şahıs ve kurumlara ait binalara girildiğini ve eşya ile belgeler çalındığını itiraf etti. Kelley daha önce bu tür bir iddiayı reddetmişti. — Yeşildirek'te Emekli Han'da çıkan yangında 5 işçi yanarak öldü.

3 — TEMMUZ : İstanbul Belediyesi işçilerinin İŞGAL ve BOY-

KOT'ları sürüyor. Türk-İş Bölge Temsilcisi Z. Hepbir, Belediye Başkanı İsvan'ın Avrupa'dan dönüşünde sorunlarını çözümliyememesi halinde, elektrik, su-gaz ve taşıt işkollarındaki işçilerin de BOYKOTa katılacaklarını açıkladı. — Peru'da yapılan zamları protesto eden halk güvenlik kuvvetleriyle çatıştı.

4 — **TEMMUZ** : İstanbul Belediyesi'nde çalışan Türk-İş'e bağlı işçiler, daha önce Genel-İş Sendikası üyelerine tanınan haklardan yararlanacakları bildirilince sürdürdükleri BOYKOTu kaldırdılar.

5 — **TEMMUZ** : DİSK G. Başkanı Türkler : «CHP'nin, DG Mahkemelerine kesin olarak karşı olduğunu belirtmesi»ni istedi.

6 — **TEMMUZ** : Genel Sigorta işçileri 35 gündür BOYKOTu sürdürüyor.

7 — **TEMMUZ** : İtalya'da, Hükümet kurma girişimleri sonuçsuz kalıyor: Hıristiyan Demokratların koalisyon teklifleri önce Sosyalist Partisi, sonra da Sosyal Demokrat Parti tarafından reddedildi. Bu partiler, Komünist Parti'nin katılmayacağı bir koalisyonu kabul etmeyeceklerini açıkladılar. — Mintaks Fabrikasındaki patlama sonucu iki işçi öldü, üç işçi yaralandı. Patlamanın, patronun ihmali yüzünden meydana geldiği bildiriliyor. — Toprak-İş Sendikasına bağlı ve ilk kez uygulanan 200 balıkçı işçinin katıldığı grev sürdürülüyor.

10 — **TEMMUZ** : Türkiye'de 1976 yılındaki açık işsiz sayısının 2,1 milyona vardığı açıklandı. — Federal Almanya Büyükelçiliği, bir Alman gazetecisinin Site öğrenci yurdunda kalan komandolarca dövülmesini «protesto» ederek suçluların cezalandırılmasını istedi.

11 — **TEMMUZ** : Angola'daki iç savaş sırasında halka karşı çarpışan ve yakalanan 4 paralı asker yargılanarak idam edildi. — DİSK'in Bursa'da düzenlediği DGM'ni protesto mitingine on binin üstünde işçi katıldı. — Sovyetler Birliği, Suriye'nin Lübnan'a müdahalesini kınamış ve bütün barışçı güçlerin Filistin Direnme Hareketini desteklediğini açıklamıştır.

12 — **TEMMUZ** : DİSK'e bağlı Genel-İş kongresinde DG Mahkemelerinin yasalaşmasına karşı çıkılacağına ve bu Mahkemelerin yasalaşmasını engellemek için GENEL BOYKOT yapılmasına karar verilmiştir. — Karadeniz Ereğlisi - Alacağız Maden Ocaklarındaki göçükte 1 işçi öldü, iki işçi ağır yaralandı. — Uğurgül Fabrikasında BOYKOTu sürdüren 700 işçi, işten atılan arkadaşlarının işe alınması halinde boykotu sona erdireceklerini açıkladılar. — Perfektör Fabrikasında çalışan işçiler, atılan arkadaşlarının işe başlatılmaması halinde yeniden BOYKOTa başlayacaklarını açıkladılar. — Özel Vatan Hastahanesi pat-

ronu, işçilerce 7 aydır sürdürülen BOYKOTu kırmak için binasını kiraya vermek üzere harekete geçti.

13 — **TEMMUZ** : Türk-İş'e bağlı «sosyal demokrat» sendikalar DGM'lerine karşı olduklarını açıkladılar. — Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu, DGM'lerin mahkeme niteliğinde olmadığını ve siyasi amaçlı olduklarından bu mahkemelere karşı çıkacaklarını açıkladı. — Avustralya'da 2,5 milyon işçi hükümeti protesto için genel grev uygulamasına başladı.

15 — **TEMMUZ** :Petrol Ofisi İzmit tesislerinde çalışan işçiler, işi yavaşlatarak BOYKOTa başladılar. — Polonya Hükümeti, daha önce gıda maddelerine yapılan zammı işçilerin protesto etmesi üzerine bir açıklama yaparak, bundan böyle gıda maddelerine yapılacak her türlü zammın işçilerle birlikte kararlaştırılacğını açıkladı. — Semak Boya Fabrikasında 26 işçinin işten atılması üzerine, bütün işçiler BOYKOTa başladı. — Migsas işçileri, işten atılan arkadaşlarının işe alınmasını sağlamak için BOYKOTu sürdürüyor.

20 — **TEMMUZ** : Genel Başkan Tunç : «Türk-İş'in, CHP dışında bir partiyi desteklemesinin mümkün olmadığını» açıkladı. — ABD'de Wentenghause Elektirk Şirketinde çalışan 30.000 işçi, ücretlerine zam yapılması için süresiz greve başladı. — Kâğıthane'de yabancı bir firmanın müteahhitliğini yaptığı su dağıtma ve tevsi işlerinde çalışan 280 işçi BOYKOTa başladı.

21 — **TEMMUZ** : Ermenek Maden Ocaklarında çalışırken zehirlenen 7 işçiden 3'ü öldü. — FİAT Fabrikaları Yönetim Kurulu Başkanı Agnelli, İtalya'nın ekonomik bunalımdan kurtulması için komünistlerin desteğinin şart olduğunu, dış politikada ise komünistlerle aynı fikirde olduğunu açıkladı.

22 — **TEMMUZ** : Bolivya'da 400 maden işçisi grev yaptığı için tutuklandı. — CHP Gençlik Kolları Ankara Kongresini, Genel Merkeze karşı olanlar kazandı. — ABD - Kaliforniya'da konserve fabrikalarında çalışan 70.000 işçi greve başladı.

23 — **TEMMUZ** : Ankara'da dolmuş şoförleri, plaka tahdidinin kaldırılması çalışmalarını protesto için bir saatlik uyarı BOYKOTu yaptılar. — İspanya'da 80.000 kişi genel af, özgürlük ve işten atılanların tekrar işe alınmaları için gösteri yaptı. — Tuborg Fabrikasında, arkadaşlarının işten çıharılmasını protesto için 64 işçi işi yavaşlatarak BOYKOTa başladı. — Otomarsan'da çalışan 1200 işçi, atılan 5 arkadaşının işe alınması için BOYKOTa başladılar.

24 — **TEMMUZ** : Portekiz'de Sosyalist Parti Lideri Suares azınlık hükümeti kurdu. — Portekiz Fırın İşçileri Sendikası bir günlük uyarı

grevi yapmağa karar verdi. Ancak sendika, bu grevin işi bırakmak şeklinde olmayacağını ve grev günü halka bedava ekmek dağıtılacağını açıkladı.

25 — TEMMUZ : Kâğıthane su tevsii ve dağıtma işlerinde çalışan işçilerin BOYKOTu sürerken, Jandarma Albayı Ömer Küçük komutasındaki jandarmalar işçileri dağıtmıştır. Jandarma Albayı Küçük, boykotta bulunan işçileri askeri kamyonlara bindirmiş ve memleketlerine dönmeleri için onları şehir dışına çıkarmıştır. Ayrıca işçilere «nasıl ELKA'yı ortadan sildiysek sizi de öyle ortadan süpürürüz» demiştir. (Adı geçen Albay Küçük daha önce, ELKA grevinde işçilere karşı olan davranışlarıyla tanınıyordu.) Albay Küçük'ün «aldığınız 60 lira size yetmiyor mu?» diye sorduğu ve bir kısım işçiyi de karakollara götürdüğü bildirilmiştir. Şehir dışına çıkarılan işçiler daha sonra işyerlerine dönmüş ve BOYKOTu sürdürmek istemiş, bu kez patronun muhafızları ve adamları tarafından hücuma uğramış ve kimi dövülmüş kimi de yaralanmıştır. Güvenlik Kuvvetlerinin patronun adamlarının bu saldırısına müdahale etmediği açıklanmıştır. — İşten atılan arkadaşları için BOYKOT'a girişen OTOMARSAN işçilerini polis dağıtmış ve 40 işçiyi gözaltına almıştır. — F. Almanya Başbakanı Schmidt, İtalya'da komünistlerin iktidara ortak olmaları halinde, ABD, Fransa, İngiltere ve F. Almanya'nın bu ülkeye yaptıkları yardımı kesmeyi Porto Rico'da kararlaştırdıklarını tekrar açıklamıştır. Bu kararın bir ülkenin içişlerine karışmak şeklinde yorumlanmayacağını ekleyen Schmidt'in bu açıklaması İtalya'nın bütün partileri tarafından büyük bir tepkiyle karşılandı.

27 — TEMMUZ : Hıristiyan Demokrat Parti, komünistlerin, parlamentonun bazı komisyon başkanlıklarına seçilmesini kabul ederek, Komünist Parti'nin desteğini almağa çalışmakta olduğu bildiriliyor. — CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'e, Amerika (USA) seyahati sırasında suikast teşebbüsünde bulunuldu.

ŞADİ ALKILIÇ'DAN DÖRTLÜKLER :

MEZARCI

Kaz, durma, kaz mezarcı... mezarını kazdığın
Vatanın yarınıdır, «Zaman» bu... «insan» değil.
«Zaman»... gelecek zaman, öldürülmez, ölmez ki
Mezara sığmaz bunlar, bu (eskizaman) değil.

AV KÖPEKLERİ

Böyle av köpekliği, bilin, köpeklik değil
Baş avcı âdi katil, bu iş erkeklik değil.
İçtiğiniz kanları birgün kusacaksınız,
Her kuşun eti yenmez, bu «kuşlar» keklik değil

Sahibi: A. E. Güran; Yazı İşleri Sorumlusu: Mehmet Yavuz Aylık Siyasî Dergi - Her ayın ilk haftasında çıkar - İlân kabul etmez - Yazışma adresi: Divanyolu Hacı Tahsin Bey Sokak No: 5 Sultanahmet / İSTANBUL
Gönderilen yazılar yayınlansın veya yayınlanmasın geri verilmez - Yıllık Abone 50.— Altı Aylık 30.— TL.
Dizildiği yer: ALTUĞ Matbaası, Basıldığı yer: UFUK Matbaası.
Genel Dağıtım: Yazışma adresi
İstanbul Dağıtım: TAN DAĞITIM
Başmuhasip Sok. Aras İş Hanı No: 5/201 - Cağaloğlu — İSTANBUL

KATKI

Belgesel Sosyalizm Serisi

YAYIN ORGANLARI I

Emek 1. YeniHayat 1,2,3.

یکی دنیا

KUVVAY-İ SEYYARE'DEN

یکی دنیا

KUVVAY-İ MİLLİYE'YE

YENİ DÜNYA

(SEÇMELER)

Dagıtım

cem-may